

85
11-37

Имомжон Икромов

Сарви гулрӯ келмади

Овоз учун лирик қўшиқлар
I-қитоб

ИМОМЖОН ИКРОМОВ

САРВИ ГУЛРЎ КЕЛМАДИ

ЛИРИК ТАРОНАЛАР

I китоб

ТУЗУВЧИЛАР: Ҳамиджон ИКРОМОВ,
Рустам НЕЪМАТОВ

Централизованная
БИБЛИОТЕКА

Инв. № 12755-13

Джамалкудукский Районный
культурный

Тошкент
Ғафур Ғулум номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти
1986

Ўзбекистон ССР халқ артисти, атоқли созанда ва бастакор Имомжон Икромов (1891-1980) умрининг охириги йиллари олимۇ санъаткорлар маслаҳати билан ижодий меросини жамлаб, чоп эттиришга ҳаракат қилган эди. Китоб сўзбошида қуйидагиларни ёзган эди: "Хурматли китобхон! Эшим тўксонга яқинлашиб бормоқда, аммо унинг йигирма йилдан ортиқроғи, минг афеуски, улуг инқилобгача бўлган даврга тўғри келди. Мен бир камбағал ҳунарманда фарзанди сифатида ўтмиш истибдодини ўз тақдиримда синаб кўрдим. Агар бахтимга Улуғ Октябрь инқилоби бўлмаганда музикага бўлган салоҳиятимдан қатъи назар, ҳозирда ким бўлишимни ҳеч қув олдимга келтира олмайман. Шўролар ҳокимияти, миллион-миллион кишилар қатори менга - бир ўзбек йигитига ҳам тенг ҳаёт йўлини очди. Меҳнат қилиб, бахтли яшаш имкониятини яратди. Қобилиятимни сезиб, қўлимга бахт созини тутқазди. Фидокорлик кўрсатиб янги ҳаёт қураётган заҳматкаш халқ бахтини, саодатини қуйла деб нақаз берди. Кўнлар қатори сазим билан янги ҳаёт қурилишида - социалистик маданият ва санъат яратувчилар сафида бўлганимдан бахтиёрман.

Халқ музикаси бобида буюк устозларим сабоғидан фикрим тўлишгач, сазимни маҳкам тутиб, бастакорлик санъатини ҳам эгаллашга киришдим. Менга яна ёрдам қўли чўзилди, интилишим қўллаб қувватланди. Ўттизинчи йиллар аввалидаёқ, нота ёзувини эгаллаш ва бастакорлик сирларини ўрганиш учун барча зарур шароитларга эга бўлдим.

Мен ўз ижодимни камтарона деб биламан. Аммо яратилган оҳангларнинг ҳар бири чин юрагимдан чиққан. Улар меҳнатсевар, санъатсевар халқим мулкидир. Зеро, мен унинг бахт келтирувчи меҳнатидан, шижоатидан, фидокор дўстлиги-ю, покиза муҳаббатидан илҳом олганман.

Қўшиқларим совет кишиси, санъаткори сифатида умрим сарҳисоби, уни авлодларимга тортиқ этмоқчиман. Улар чоп этилган ҳолда бузилмай, йўқолмай етиб боришига имоним комил. Шунинг учун ушбуга жазм этдим. Оз бўлса кўпдек билиб, овоз Ватан қўйида камол топган, бахтиёр онларин сурган, ўзбекининг бир эрка ўғлидан деб қабул этишингизни камоли аҳтиром ила сўраб қоламан".

Дарҳақиқат, ўзбек совет музика санъатининг биринчи намоёндаларидан бири бўлган И. Икромов, совет мамлакатимиз босиб ўтган курашга, синовга тўлиқ, аммо жўшқин даврининг барча этапларида жамиятимизнинг онгли аъзоси - граждани, халқнинг содиқ фарзанди сифатида ўз ўрнини янги ҳаёт қурувчилар сафида деб билди. Инқилобнинг биринчи кунларидан то умрининг охириги давларигача улар ҳақида, бахтли келажак ҳақида, пок севги ва садоқат ҳақида қуйлашга интилди. Ўзбек совет шоирларининг жуда кўп шеърлари бастакор Имомжон Икромов бахш этган оҳанг қанотларида парвоз этди.

Имомжон Икромов ҳеч қачон шоирлик даъво этган эмас. Аммо Биринчи беш йилликлар давридаги меҳнат романтикаси, келажакка комил ишонч у кишини ҳам қўлга қалам олишга, давр, Ватан, халқлар дўстлиги ҳақида жўшиб қуйлашга ундади. У киши бисотидан топилган ва ўша вақтлардаёқ оҳанг яратилган қуйидаги сатрлар фикримиз далилидир:

Партиямиз бизларга бош,
Ҳамма миллат бир кўза қош,
Хал қилувчи юришларга
Доим тайёр, ленинчи ёш.

Бастакорнинг бу сатрлари унинг гражданлик позицияси инъикоси бўлди. Умрининг охириги давларигача ўшанга содиқ қолди. У киши ҳар доим биз, ёшларга давримиз ҳақида, унинг яратувчи кишилари ҳақида ғурур билан гапирар эдилар. Шу ўринда бир воқеани келтиришни ўринли ҳисоблайман. 1977 йили Свердлов номли концерт залида республикамизнинг таниқли шоиру бастакорлари, хонанда-ю созандаларининг меҳнат аҳли намоёндалари иштирокида ўтган мушоирасидан уйга бирга қайтардик. Ушанда у киши 86 ёшда эди. Шоир Пулат Мўмин билан ҳамкорликда соҳибкор Худойназар Умаровга (Тошкент районидан) бағишлаб яратилган "Борбон Бобомлар" қўшиғининг премьераси муваффақиятли ўтганидан кайфиятлари кўтаринки руҳда эди. Ўша вақтлар энди ишга туширилган метрога тушидик. Ташқарига - электр нурлари билан чароғон, сокин кўчага чиққан, секин гап бошладилар: "Ўғлим, инсон қудратига, бизнинг совет ҳокимиятимиз қудратига тасанно айтмай бўладими?! Менинг ёшлик чоғларимдаги ёски Тошкент ҳали ҳам кўз ўнгимда турибди. Ўша вақтлар биз ҳаёт тинмоман ўзгаршишга - янгиланишга қаттиқ ишонган эдик. Лекин натижа кутганимиздан ҳам андеша бўлиб чиқди. Зулмат қўйидаги шахримиз Ильич нурлари билан чароғон, Кичин, тор кўчалар ўрнида мана бунақа салобатли магистраллар, афсонавий ер ости йўллари, ҳа, мен

Ўзбек совет музика маданиятининг ривож топшида бастакорларнинг салмоқли ҳиссаси бор. Қўлинигадаги китоб бастакорлар ижодини ўрганиш, ўзлаштириш ва чоп этиш борасидagi илк қадамдир. Ушбу тўпламга халқимизнинг сеvimли бастакори, Ўзбекистон ССР халқ артисти Имомжон Икромов ижодидан лирик қўшиқлар жамланган.

Кенг тингловчилар оmmasига мақбул бўлган барҳаёт қўшиқлар аллақачон бунёдкор халқимизнинг маданият бойлигига айланган. Китобдан Олий ва ўрта махсус билим юрти талабалари баҳраманд бўлиши мумкин. Шунингдек, профессионал музикали бадний коллективлар, солистар ҳамда ҳаваскорлик ижоднети қатнашчилари фойдаланиши мумкин.

танҳолиги-ю, тан олинмаган ишқ фиғони ётади, Шунинг учун бастакор шеърта минор тонларида, ошиқ йигит қалбидан отилиб чиқадиган нолалар янглиғ оҳанг танлагани эди. Ашула пайдо бўлиши биланоқ, ижрочилар ва тингловчилар орасида машҳур бўлиб кетди, Уни илк бор ижро этган республикамизнинг машҳур ҳофизларидан Акбар Ҳайдаров ҳамда Шоҳосим Шожалиловларнинг ширали овози ашулага умрбоқийлик бахш этишда хизматлари каттадир. Ашула буюк ҳофиз Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовга жуда манзур бўлган ва уни бир кун ижро этиш ораси борлигини изҳор қилган эди. Асарнинг бадий ва гоёвий қимматини қабул этиувчилар билан бирга, унга эътироз билдирганлар ҳам бўлганлигини айтиш жоиздир. Масалан, бастакор қуйидаги воқеани жуда кўп маротаба эслганининг гувоҳи бўлганмиз, Республикамизнинг ўша вақтлардаги етук раҳбар арбобларидан бири, ўзбек адабиёти ва санъатининг катта жонқурларидан бўлган Усмон Юсупов билан бастакор ўртасида қуйидагича суҳбат бўлиб ўтган: "Имом ака! Қуйинг тасвирчилиги рост, лекин назаримда унинг сўзи билан мутаносиблиги йўқ. Куй сўзга нисбатан ҳазин, фиғонли. Ахир шоир "Ул қаро кўз, кўзларига сурма бежо тортадур" деб завқланмоқда-ку, сиз бунга нима дейсиз". Шунда бастакор: "Тўғри, домла, шеър бир енгил назар ташлаганда, шундай ҳиссиётга олиб келиши мумкин, Мен ҳам бу ҳақда ўйлаб кўрганман. Лекин чуқурроқ назар ташланса, бу жумбоқлар шеърнинг иккинчи ярмида ўзининг драматик ечимига эга, Афсус ва фиғон элементлари рўйроқ кўзга ташланади, Масалан, шоирнинг қуйидаги:

Чархи кажрафторнинг бир шеваасидан доғман,
Айшини нодон суриб, кулфатни доно тортадур.

мисраларида на фақат ишқий, балки чуқур ижтимоий-фалсафий фикр муҳассам", - деб жавоб қилган, Суҳбат фикрлар келишуви билан яқунланган эмас. Тарафлар ўз нуқтан назарларида қолганлар. Лекин, суҳбат бастакорда айрим шахсий фикрларни юзага келтирди ва ижодий мулоҳаза ясашга олиб келди, Орадан кўп ўтмай, ушбу куйнинг ўзини бироз таҳрир қилиб, Бобурнинг ишқий ва ижтимоий фиғонлари очикроқ баён этилган:

Чархнинг мен кўрмаган жавру жафоси қолдиму?
Хаста кўнглим чекмаган дарду балоси қолдиму?

газалига басталаб, ўша вақтларда ёш Карим Мўминовнинг тасвирчан ижросида мухлислар эътиборига ҳавола қилган, Натижалда яна бир умри боқий ашула дунёга келган. Мана, орадан эллик йилга яқин вақт ўтди. Агарда "Ул қаро кўз" ҳақидаги ўша фикр ҳақ бўлганда, куй ва сўз синтези юзага келмаган, ашула умри қисқа бўлган бўлиши керак эди. Аммо у "Қолдиму" билан баб-баробар халқ орасида яшамокда, Ҳар иккиси ижрочи ва тингловчиларнинг янги-янги авлодлари эътиборини чулғаб, ўзига мафтун этмокда. Бунинг боиси шунки, биринчидан, мазкур ашулаларда умуминсоний фикр ва туйғулар умумлашмаларда, юксак бадийят билан берилган, иккинчидан, бастакор шоирни ҳаяжонга солган ўша фикр ва туйғуларни назик тушунган ва оҳангларда ўша фиғонли ўтмишнинг тасвирчан панорамасини яратган.

Бастакор ижодий фаолиятини кузатар эканмиз, у Бобур ва Фурқат лирикасига алоҳида эътибор билан қараганлигининг гувоҳи бўламиз. Эллигинчи йиллар ниҳоясида Фурқатнинг "Оҳ ким..." деб бошланувчи газали асосида "Айлай десам" ҳамда Бобурнинг "Ўртадинг" ва "Топилмас" радибли газалларига ашулалар яратди. Бу ашулаларнинг ҳар бири юксак бадийлиги ва чуқур гоёвийлиги билан ўзбек совет қўшиқчилигининг олтин фондидан ўрин олди. Бобур "Топилмас" газалида ҳур паридек ёр мадҳини куйларкан, қалбдаги ҳиссиётларга, қиз ёшлик гурури ва шўхлиги туйфайли аниқ жавоб бермай, висолига зор айлатаётганидан зорланади. Бастакор газалга оҳанг излар экан, шоир мисраларида фақат зорланишингина эмас, балки ёри фаёлиятларидан чексиз гурур ва завқ ҳиссиётларини ҳам кўрди. Шунинг учун у танлаган куй ваэмин, аммо шахдам усул ва оҳангларда бошланади. Ҳар бир сўз алоҳида ургу, алоҳида жоэмба билан барала жарағтлайди. Айниқса, ашуланинг авж пардалари севги романтикаси, ширин орау маъмулларига бой, тасвирчан.

"Топилмас" ашуласи бастакорнинг шогирди Нёъматжон Қулабдуллаев ижросида юрт эътиборига ҳавола этилди. Хонанда овозига дуторнинг юксак маҳорат билан жўр бўлиши ашулага тақрорланмас хусусият бахш этган. Гўё интизор ёр, ўз дил розини созига тўкиб солаётгандек. Сўз ўз навбатида ошиққа далда бераётгандек ҳиссиётлар уйғотди тингловчида.

Фурқатнинг "Айлай десам" радибли газалида ёр ва дилер томаси илгари сурилади. Шоир ғарибликда саргардон экан, она дилерини париваш-ёрта қилс этади. Унинг висолига етишининг имкони йўқлигидан афеусланади, фиғон тоқади. Газалдаги чуқур ижтимоий мазмун бастакор томонидан назик ҳис этилганлиги оқибатида унинг созида чиққан оҳанглар ҳам ваэмин ва муғли, шоирнинг ёр ва дилер ҳақидаги юрак дарди ситрма-ситра оҳанг қанотларида ҳам драматик ривожланиб боради, ўрта ва катта авж пардаларида ўз кульминациясига чиқиб тингловчи қалбини тўқилантириб, чуқур маэмуни, драматик ечим билан ларзага солади.

Ашула илк бор Ўзбекистон халқ ҳофизлари Бобохон ва Акмалжон Суфиконовлар ижросида бир вариантда, Н.Қулабдуллаев ижросида бошқа вариантда магнит лентага башириди. Аммо иккинчи вариант ҳам юксак бадий дид билан ижро этилганлиги учун халқ орасида шўҳрат тоиди. Унинг ўз ашулаларидай бўлиб қолди. Республикамизнинг етук ижрочилари бу ашулага қайта-қайта муурожаат этаётганликларининг боиси ҳам худди ана шундандир.

Бастакор лирикасида совет воқелиги асосий ўрин тутадн, замондош бахти, севги, садоқати эрвқ билан куйланади. У Ҳамза, Ҳамид Олимжон, Усмон Носирларнинг лирик шеърларига куйлар яратган. Миртемир, Ҳамид Гулом, Собир Абдулло, Ҳабнбий, Ғабрилий, Чархий, Турроб Тўла, Пулат Мўмин ва Эркин Воҳидовлар каби ажойиб сўз усталари билан ҳамкорлик қилди. Айниқса, Ўзбекистон халқ шоири Миртемир билан бастакор ҳамкорлигига ўзбек қўшиқчилиги тараққиётига кўшилган ўзига хос ҳисса сифатида қараш мумкин. Зеро, улар ҳамкорлигида яратилган ҳар бир янги қўшиқ бадий ва гоёвий баркамоллиги билан эътибор қозонгандир. Шоир ўз шеърларини ҳар доим куй басталаш учун И.Икромовга катта ишонч ва эътиқод билан тоширган. Унинг қуйидаги дил сўзларида узоқ йиллар даромидаги ҳамкорлик натижасида юзага келган дўстлик, бастакор санъати ва шахсиятига нисбатан катта қўрмат туйғулари мужасамдир:

"Имомжон оға билан мен қарийб ёрти асрлик дўстман, қалинман ва ҳаммша шу кекса ва лекин ҳайратбахш, ҳам гоёт оригинал бастакор ижодига маҳлиёларданман.

Имомжон оға, 1935 йил бўлса керак, менинг шеъримга оҳанг бахш этган биринчи бастакор бўлди. Қўшиқ 14 ёшдаги Ҳавохон исмли пахтакор қизга бағишланган эди. У, Ўзбекистон комсомоли Марказий комитети эълон этмиш конкурсда биринчиликка эга бўлган.

Имомжон оға маънавий бой-бадавлат бастакорлардан, Ижоди ўта халқона. Бу билан ёр боҳаё бастакор, бор куйларни у ёқ-бу ёғини рандалаб, ўзиники қилиб олувчилар тоифасидан узоқ. Классик музикамиз-ку дарё-дарё. Халқ музикамиз ҳам денгиздек тўлқинли ва пўртанали. Имомжон оға дарёга туфлагувчилардан эмас, денгизни булғувчилардан эмас. Балки ўша дарёга эғилиб-эғилиб сув ичганлардан, қониб ичганлардан. Шу вақдан онда-сонда бир ижод қилсалар ҳам эсда қолгулик, арзигулик, тилга олгулик, узоқ яшашга ҳаққи бор".

Ҳақиқатан ҳам, бастакор яратган ҳар бир куй хоҳ граждандлик, хоҳ лирик мавзуларда бўлсин, ўзининг халқчилиги ва оҳангдорлиги билан ажралиб туради. Масалан, Миртемир билан ҳамкорликда яратилган "Уйнасин" ялласини ким билмайди дейсиз. Уни Ўзбекистонлик, тожикистонлик ва қирғизистонлик етук санъаткорлар, бадий коллективлар севиб ижро этадилар. Оҳангларига саҳна юлдузлари хиром этадилар. Қўшиқнинг ҳар бандида шоир бастакорнинг бахтли замонамиздан, замондошларимиз бахтидан олаётган қанча завқи, қанча қувончи муҳассам. Рақсга чорловчи ёркин усулли куй ўртача темда, тўлқинсимон сержило бошланади. "Дилларга завқ берувчи хўррам замон"да яшайтган барчамизни дилдан куталаётгандек, рақсга чорлаётгандек ҳиссиёт юзага келтирилади.

Бу қўшиқ олтишинчи йиллар аввалида дунёга келган. Аммо бастакор номини илк бор халқ орасига ёйиб, маҳоратига яраша шўҳрат келтирган қўшиқ 1933 йил яратилганди. Бастакорнинг иқтидорли журналист Ғиёс Соғдий билан ҳамкорлигида дунёга келган "Сўлим" қўшиғи ўша вақтда республикамиз маданий ҳаётида катта воқеа бўлган. Ўзбекистон ҳукумати томонидан пластинкаларга ёзиш шарти билан эълон қилган қўшиқ конкурсидан, шогирди, иқтидорли хонанда Қобилқори Сиддиқов ижросида биринчи мукофотга сазовор бўлган. Бастакорнинг эслаб юришига қараганда, қўшиқ жуда қисқа вақтда тайёр бўлган. У радио бадий советидан аъло баҳр билан ўтган. Ўзбек цирки биносида тайин этилган конкурс ижросига саноқли кунлар қолган бўлишига қарамай, ўз номига эга бўлмаган. Шунда атоқли санъаткор (радио хорининг раҳбари) Абдулҳақ Султонов, - "Оғайни, қўшиғинг ниҳоятда сўлим бўлибди, унга "Сўлим" деб ном бера қол" деган таклифи бастакорга ҳам, совет аъзоларига ҳам жуда маъқул бўлган. Орадан бир неча кун ўтган, қўшиқ шу ном билан бутун Ўзбекистонга ва қўшиқ республикаларга яшин тезлигида тарқалди, улкан шўҳрат тоиди. "Сўлим" дунёга келганига ярим асрдан ортиқроқ вақт бўлди. Аммо йиллар ўтишига қарамай, қўшиқ кексайгани йўқ. Балки республика ёшларининг ҳар бир янги авлоди билан яшаб, уларни пок севгига илҳомлангирмоқда, маънавий гўзалликка чақирмоқда. Темаси доимий бу асар ўзининг бадий камолоти, лаюфати билан абадий навқиронлик бахтига муяссар эканлигини давр тасдиқлади.

1. Шоирнинг 1973 йилда Ўзбекистон радиоси орқали бастакор ижодига бағишланган эшиттиришлардан бирида сўзлаган нутқидан. Шоир овози эсинган лента радио фондларида ва бизнинг қўлимизда сақланмоқда.

Қўшиқ шеъри классик аъналар йўлида ижод қилинган бўлиб, ошиқ йигит интизорлиги-ю, севимли ёр гузаалити ва шўхлиги жуда ўткир бадий ўхшатишларда тасвирланган. Аммо йигит интизорлиги оқибатиси севгидан эмас, балки висол дамларигача вақтнинг имиллаб ўтишидандир. Зеро, ўзаро севги мавжудлиги аён. Лекин ёрининг ҳаялалаш тасодиф юз бермадимикан, деган инсоний хаёлларга олиб бориб, йигитни ҳаяжонга солади. Шеърда йигит бахтли висол ошларига албатта етишажак деган умид мужассам, Шунинг учун бастакор ҳам қўшигини оптимистик рух билан суротган. Куй ўртадан кўра тезроқ темпа сермаж, тўлиқлини бошланади. Йигит ҳиссиётлари, бўлажак учрашув заъқи, ширин оғзулар аниқ ва лўнда музикали фразаларда берилади.

Қўшиқ биринчи бор Қ.Сиддиқов ижросида шўхроқ ва шахдамроқ жаранглаган бўлса, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ориф Алимхасумов уни олтинчи йиллар ўз репертуарига киритиб, янгича талқин этган. Унинг ижросидаги "Сўлим" майинроқ ва ўйчанроқ, Аммо иккала ижро ҳам намунавий, шундай талқин учун ўз далили, ўз ечимига эга.

Элигинчи йиллар ниҳоясида бастакор билан шоир Пўлат Мўминнинг яқинлашуви ҳар икки томон учун аҳамиятли воқеа бўлди. Бастакор П.Мўминда ижод машаққатларига тайёр, сабр-тоқатли, назик таъб ва энг муҳими, камтарин ижодкорни кўрди. У билан бажонидил ҳамкорлик ўрнатди, оқибатда турли жанр ва темаларда ўндан зиёд қўшиқ дунёга келди. Бастакор шоир тақлиф этган шеърларга бажонидил оҳанг яратиш билан бирга, ўз тема ва ғоялари билан ҳам тез-тез муурожаат этган. Шу боис шоир бастакорга ҳади қилган "Қулди хиёл" шеърлар тўпламига эсдалик дастхати ёзаркан: "Мени асосан қўшиқлар ёзишга илҳомланганингиз учун умр бўйи сиздан миннатдорман", - деб бастакорни устозлар қаторига қўяди. Шоир бастакор ҳақидаги мақолаларидан бирида шундай деб фикр юритган: "Мен кўп шоирлар қатори Имомжон ака билан ҳамкорлик қилиб келдим. Уста билан ишлаш мароқли, аммо қийин. Уста шеърда сўзлар мусиқаий бўлишини, янги фикр бўлишини, яқун бўлишини талаб қилади. "Индамади" радифи газалини уста талаб билан қайта-қайта ишлаганим, унинг бир неча вариантларини ёганим эсимда. Чунки уста ҳар гал индамаганлигининг сабаби чиксин деб талаб қўярди¹."

Дарҳақиқат, бастакор истаги ва шоир меҳнати туфайли "Индамади" ашуласида воқеий манзара, унинг ривож ва ечимлари яратилди. Ашула мард йигит тилидан айтилган. У сўлим гулбоғда гул тараётган ажиб бир қизни учратади. Назокати, лағофати, одобига мафтўн бўлиб номини сўрайди. Қўлидаги гулдастасини менга берармикан, деб умид қилади. Аммо қиз жавоб ўрнига гулни бағрига босади. Маъноли бир табассум қилади-ю, индамайди. "Қўнглида бошқа биров севган вафодори яшашини" изҳор этгандек, шу сабаб йигит сўзлари малол келдэгганини бидиргандек бўлади. Йигит тушунади, шундай қиз вафосига сазовор инсон бахтига чин дилдан ҳавас қилади. Ўзи ҳам шу қиз ва ўша йигит бахти каби садоқат тўла бахтни орзу қилади. Куй оптимизм билан сўғорилган, ўртача, аммо шижоатли темпа бошланади. Куй қисқа-қисқа завқ-шавқ тўла, лўнда фразаларда ёрқин жаранглайди. Бастакор куйда ҳам ривож бўлишини, чўққи ва хулоса бўлишини истаган. Шунинг учун бастакор бутун ашула учун топган умумий оҳанг ечимини, газалнинг ҳар бандида янгича жило, янгича мазмун билан жаранглашига интилган. Куйда ҳам бир қайтарилган фраза, иккинчи бор айнан қайтарилмайди, балки янги жило ва фикр билан келади. Ашула бадий мукамал, эро, сўз ва куй бир-бирини тўлдириб, ривожланиб боради. Шу боис у халқимиз орасида жуда кенг тарқалди. Унинг энг севимли ашуллари сафида яшамоқда. Бастакор ва шоир севги, вафо темасида қўлга киритган бу ютуқни кейинги йилларда ривожлантириб бордилар. Масалан, "Индамади"даги ҳар икки қаҳрамон ижодкор идеалидаги қаҳрамонлар. Шунинг учун бўлса керак, бастакор орадан кўп вақт ўтмай яратган, "Қўлда раъноси билан" ва "Жон бўлибди, жонон бўлибди" қўшиқларида уларнинг иккиси ҳам бу чаман мисол юртимизда ўз бахтларини топдилар. Ўқиб ўрганиб, пахтақору боғдон, олим эиёкор бўлдилар, севги ва муҳаббатдаги садоқатлари туфайли ўғил-қизлар қийқириғига тўла бахтли оила эгаси бўлдилар, дегандек бўлади. Иккала қўшиқ ўз темпи ва ритмлари билан ўзига хос, бири майинроқ, тўлиқроқ бўлса, иккинчиси шўхроқ ва шахдамроқдир.

"Гул тераман саралаб" қўшиғига яратилган куй ўзининг оригинал формаси, ихчамлиги, шўхлиги ва жозибадорлиги билан бастакор меросида ўзига хос ўринга эгадир. Уни бастакор қирқинчи йиллар ўртасида ўзининг "Қолхос қизин" шеърига басталаган эди. Ўша вақтлардаёқ, бастакорнинг машҳур шоғирдларидан бири Рена Ғолибова (Тожикистон ССР халқ артисти)

1. "Меҳнат ва турмуш" журнали, 1971 й, 7-сон, 16-бет.

ижросида кенг тарқалган ва машҳур бўлган. Бастакор етмишинчи йилларга қелиб, бу куйни қайта муурожаат этди. Ўсмирликдан балоғат ёшига эндигина қадам қўйган ёш қизча тилидан ва дилдан айтилувчи бу қўшиқ ёшлик завқи, шўхлиги, самимий ҳиссиётларига тўлиқ.

Бастакор шоир Эркин Воҳидов ижодини қизиқиб кузатган, классик шеърятимиз аъналаридан, ниҳоятда мусиқий ҳама бадий етуқлигини ҳурмат қилган. Унинг шеърлари орасидан ўз ижодий ва эстетик талабларига мосларини қидирган. Арман қизи Азгануш ҳақидаги шеърда тўхталган. Шунинг айтиш керакки, бу шеър анча вақт бастакорлар эътиборидан четроқда бўлган. Боиси шеърнинг ҳар бандидан кейин Азгануш номи гоҳ қаҳир, гоҳ ёлвориб, гоҳ ёркелаш, гоҳ завқларнинг маъноларига қайта-қайта тақоррланишида, унинг мусиқий формасини топиши мушкуллигидан деб ўйлаймиз. Лекин бастакор айнан шу байтга тўхталди. Ўзбеки арман халқларининг дўстлигига бағишланган бу шеърда ўзбек йигитининг арман дўрида ажиб бир қизни учратгани ва назик инсоний ҳиссиётлар билан тўлиб-тошгани ҳақида ҳисоя қилади. Бастакор шеър учун ўзбек халқ музикаси йўлида куй яратди. У ўртача темпа бошланиб, салобатли ва жуда ёқимли жаранглайди. Бандлар охирида тақорр-тақорр келувчи қиз номини ҳам ҳеч иккиланмай ўзбек оҳангларида берди, аммо унда шеър маъмунидан келиб чиқувчи яқуний ҳиссиётлар ифода этилишини истади. Қўшиқ ўз формаси ва мазмуни билан оригинал бўлди ва жамоатчилик эътиборини қозонди. Қардош халқлар ўртасида дўстлик алоқаларининг мустақамланишига хизмат қилади.

1978 йил бастакор Ўзбекистон радиосининг музика ёзув редакциясида шоирнинг янги шеъри "Бир қулиб қўйсан"ни учратди. Шеър ўз формаси, самимийлиги ва шўхлиги билан бастакорга маъқул тушди. Ғайрат-тез темпадаги бу қўшиқ рақс оҳангларига яқин, шўх ва ўйноқли тугилди. Ёр табассуми ошиқ йигит учун меҳнати ҳаётда илҳом ва ғайрат манбаи, аламли маънос кунлар ишончли, садоқатли қаҳроқи-эгани ҳақидаги гоҳ қўтаринки можор тонларида тасвирчан мусиқий ифодага эга бўлди. Тезда эл севган қўшиққа айланди.

Бастакор "Бир қулиб қўйсан" билан баробар "Зебога хос" ашуласини эълон қилди. Қўшиқ ҳамзининг 90 йиллигига бағишланди. Бастакор деярли тендроши бўлган ушбу буюк сиймо ҳақида, унинг маданиятимиз тараққиётида тутган ўрни ҳақида тўлиб-тошиб сўзлар, у билан йигирманчи йилларда Тошкент, Самарқанд ҳамда Фарғонадаги учрашувлари ҳақида доимо эслар эди. Унинг шеърига куй басталашни орзу қиларди. ҳамзининг 1914 йили яратилган "Зебога хос" газали айни муддао бўлди. Бастакор шеърга ярашиқ оҳанг яратиш иштиёқида ғайрат билан ишлади, изланди. Куй классик аъналарда бўлишини истади.

Шунингдек, қадим-қадимлардан фақат чолғу йўли сифатида машҳур бўлган бир қатор куйлар, бастакор билими, иқтидори, иқтидори жуда машҳур ашуллалар сифатида қайта тугилиб, ҳақнинг буюк маънавий бойликлари сафидан жой олди. Хозирги фаровон юртимизда "Чўли ироқ", "Ажам", "Муножот" ашуллари билмайдиган, уни севмайдиган, қадрламайдиган шинавандани, ўз репертуарига киритмаган хонандани, ижро этилмаган бирор-та тўю-томоша, байрам тантаналари, халқ сайилларини топиш маҳол. Баъзилар уни ашула сифатида яқиндагина пайдо бўлганини хаёлга ҳам келтирмайди.

Имомжон Икромов бу куйларни жуда ёшлигидан билган, дутор, танбурларда севиб ижро этган. Ўттизинчи йиллардан шу йўналишида конкрет иш бошлаган. Чуқур ўрганиш ва изла-нишлардан сўнг, халқ дурдоналари саналмиш куйларга мос ва арзигулик назмни ҳазрат Алишер Навоий меросидан топган. "Чўли ироқ" учун шоирнинг "Эй насими, субҳ аҳволим дилоромимга айт", "Ажам" учун "Бир пари пайкар ғами ошифта хол этмуш мени", "Муножот" учун эса "Кеча келгумдур дебон ул сарви гулрў келмади" радифи газалларни танлаган. Бу ерда И.Икромов на фақат бастакор, балки ўткир тадқиқотчи сифатида иш тутган. Бастакорнинг 80 ёшга тўлиши муносабати билан 1971 йилда ўтказилган юбилей тантаналарида музика шинавандаси ЎзССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Аҳмаддон Илҳомов: "Устоз ижоди серқирра ва бағоят аjoyиб эканининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Лекин у ўзининг ягона "Муножот"и биланоқ номини абадийга муҳрлади, ўзига сўнмас ҳайкал қўрди", - деган эди.

Бу ашуланинг яратилиши ҳақида бастакорнинг ўз қўли билан ёзиб қолдирган эсдаликларида, куйлар улғу Навоий шеърларининг воқеа ва гоъвий маъмунидан, ҳаракат динамикаси билан келиб чиққан ҳолда, чуқур таҳрирдан ўтказилгани, баъзи музикали фразалардан воз кечилгани, айрим ерларига тўлдиришлар киритилгани, хуллас, шеърдаги воқеа музикали версияда ҳам ўз ҳаракатчанлигини сақлагани ҳолда, янада чуқурроқ драматик кульминацияларга эга бўлишига интилгани ҳақида гапирилади. Ҳақиқатан ҳам, тингловчи қалбини ларзага солувчи ўрта ва катта авжлар томон, бастакор гоҳ сўзали, гоҳ сўзсиз қўшиқлар ёрдамида воқеа ва фикрлар ривожини таъминлаб боради, драматик кульминациясига замин ҳозирлайди.

Агар ашула ўйлагандек чиқмаса, бастакор унинг музикали қиёфасини йиллар давомида ахтарганининг гувоҳимиз. "Муножот", "Чўли ироқ" ва "Ажам"ларда ҳам шундай бўлган. Дастлабки икки ашуланинг илк варианты 1938 йилда пайдо бўлган. Ўзбекистон халқ ҳофизни Акбар Ҳайдаров томонидан ижро этилган. Аммо бастакор дастлабки ютуқ билан чекланмади, асарлар устида ишни – изланишни давом эттириб, қирқинчи йилларнинг ўрталарига яқин ниҳоятга етказди. "Муножот"ни икки вариантда шогирдлари (ҳозир Ўз ССР халқ артисти) Бerta Довидова ҳамда (ҳозир Тожикистон ССР халқ артисти) Барно (Бахмал) Исоқоваларга ўргатди. Иккала ижро ҳам намунали бўлди. "Чўли ироқ"ни эса Ўзбекистон халқ ҳофизлари Бобохон ва Акмажон Сўфихоновлар ва Ўзбекистон халқ ҳофизини Шоқосим Шожалиловларнинг ҳар бири ўзига хос йўлда ижро этди. И. Икромов кейинги йиллардаги ижролар орасидан Ўзбекистон халқ артисти Ориф Алимажумов ижросини алоҳида баҳолаб эди.

"Ажам" устидаги иш эса эллик йилга яқин муҳлатни ўз ичига олади. Ашуланинг турли вариантлари бастакор бисотида сақланмоқда. Унинг сўнгги варианты еттинчи йиллар ниҳоятда юзага келди. Бастакор ашулани икки йил давомида еш хонандаларга ўргатди. Ижролар жараёнида ашула пишиб етилди. Аммо ашула Ўзбекистон радиосида магнит лентасига эвадирилгандан кейин ҳам бастакор унга сайқал беришда давом этди. Аввалги ижроларда бўлмаган, янада баландроқ пардаларда ижро этилувчи яккахон авжини қўшди. Шу вариант 1980 йил май ойда бастакор ижодида бағишланган телекўрсатувда ижро этилди. Тўпلامга ана шу охириги вариант киритилди.

Кўриниб турибдики, ушбу мақолада биз санъаткор ижодий фаолиятининг фақат бир томони – бастакорлигини ёритишга эътибор бердик, ҳолис. Аммо ўз-ўзидан маълумки, И. Икромов бастакорликка кўп йиллик созандаликдан Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов, Ҳожи Абдулазиз Абдурашулов, Шорақим Шоумаров, Домла Халим Ибодов каби ўзбек халқ ва классик мусиқасининг алломалари мактабидан сўнг келди, шунинг учун унинг ижодида ўзига хослик ва оригиналлик билан бир қаторда ўта халқчиллик мавжуддир.

Имомжон Икромов бастакорлик соҳасида биринчи ва ягона устози сифатида, машҳур ҳофиз Ҳожи Абдулазиз Абдурашуловни ҳурмат билан эсларди. Ҳожи бобо: "Яратган қўшиқларингда хонанда овозининг барча имкониятларини қамрашга интиди, овоз ҳаракатида рангбаранглик бўлсин, пастдан юқорига ёки юқоридан пастга томон қўйилмаган парда ошишлар қўшиққа жило бахш этади. Жозибдорлигини ошириб, эшитувчи эътиборини кучлироқ қамрайди. Энг муҳими, шеърнинг мазмуни оҳанг учун манба бўлмоғи лозим", – деган эдилар деб қайта-қайта айтар, шунга эришишга ҳаракат қиларди. Бундан ташқари И. Икромов қўшиқнинг муваффақияти уни ким ва қандай ижро этишига боғлиқ деб, ижрочи иқтидори, илҳами, меҳнати ва фантазиясини қаттиқ ҳурмат қилар, алоҳида аҳамият билан қарарди. Шу боис бастакор ижодхонасида қўшиқлар репетицияси кўпинча хонандалар учун ўзбек музикаси бўйича дарсга айланар эди. Бастакор қўшиқларини ижро этиб илк бор эл эътиборига тушган, ҳозирда Ўзбекистон, Тожикистон ва Қирғизистон халқ ҳофизлари, халқ артистлари ва хизмат кўрсатган артистлар бўлиб етишган машҳур санъаткорлар, хонанда-ю навозандалар, севимли бастакорлар Имомжон Икромовни юксак ҳурмат ва эҳтиром билан уста деб аташларининг боиси ана шундадир. Бастакорга нисбатан эл назари, санъаткорлар эътиқолига яна бир сабаб у кишининг ўз билими ва маҳорати билан керилиш, мағрурланишдан йироқ, камсуқум, барчага баробар инсон бўлишидир. У ўзи билан ҳамкорлик қилишни истоган ҳар бир ижодкордан ҳам шунини талаб этарди.

И. Икромов шахсига ҳурматни ушбу китобни нашрга тайёрлаш жараёнида яна бир бор яққол ҳис этдик. Материалларни тўплаш ва тайёрлаш борасида ёрдам сўраб, қайси бир санъаткорга мурожаат этмайлик, ўзининг қимматли вақтини, билимини аямай ёрдам берганини кўрдик. Бастакорнинг муроди бўлмиш ушбу икки китобдан иборат тўпلامни нашр этишда бизга сидқидидан ёрдамга келган барча мутахассисларга Имомжон Икромов оиласи ва авлодлари номидан чексиз миннатдорчилигимизни изҳор этамиз.

ҲАМИДЖОН ИКРОМОВ

ЎЙНАСИН

Миртемир шеъри

Moderato

то-мо-ша-га ке-либ ос-мон ўй-на-син,
 Жон, жо-но-не,
 То-вус-дай тов-лан-син ул қс-ши ка-мон,
 ви-сол ча-ма-ни-да (е) бў-лай-лик о-мон,
 Дил-лар-га завқ бер-ди бу хур-рам за-мон,
 қол-ма-йин зар-ра-ча (е) ар-мон ўй-на-син,
 Бо-ғим-да бу оқ-шом жо-нон ўй-на-син.

Кўнглим кошонасин бўлиб меҳмони,
 Боғимда бу оқшом жонон ўйнасин,
 Гулдай чиройингга бўлай садага,
 Очилиб-сочилиб чунон ўйнасин.

Хипча белга боғлаб яшил ранг камар,
 Гуллар, чечаклардан тақсин гулчамбар,
 Тенги кам ўйинчи, тенги кам дилбар,
 Томошага келиб осмон ўйнасин.

Товусдай товлансин ул қоши камон,
 Висол чаманида бўлайлик омон,
 Дилларга завқ берди бу хуррам замон,
 Қолмайин заррача армон ўйнасин.

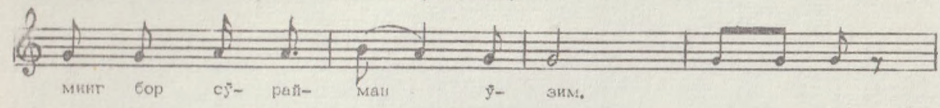
СИРДАРЕНИНГ СУЛУВИ

Т. Сулаймон шеъри
 Andantino

Қас-би пах-та-кор, гў-зал,
 са-о-дат-га ёр, гў-зал,
 Сен-га си-рим айт-моқ-ни
 эт-дим их-ти-ёр, гў-зал,
 Сен-га си-рим айт-моқ-ни
 эт-дим их-ти-ёр, гў-зал,
 Иш-қинг-да ён-ган ў-зим,
 ё-ниб тўл-ган-ган ў-зим.

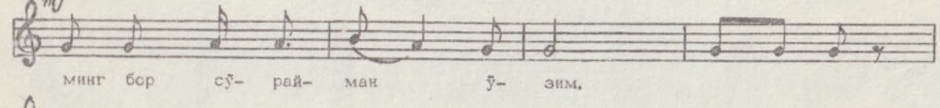
Бұл-са кеч гу-но- хым-дан,

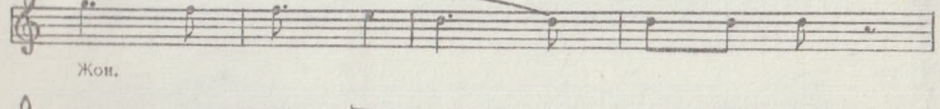
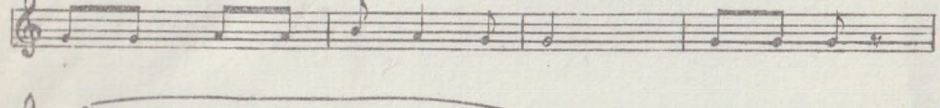
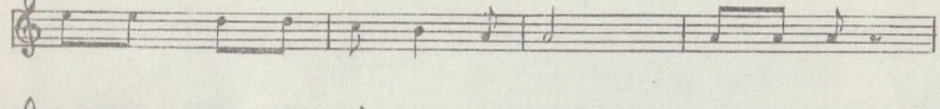
минг бор сұ-рай-ман ұ-зим.

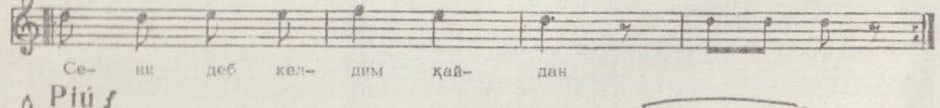
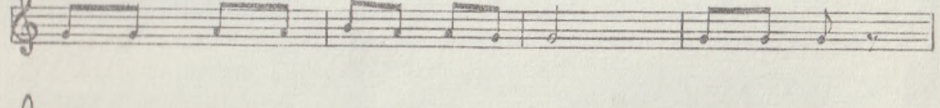
Бұл-са кеч гу-но- хым-дан,

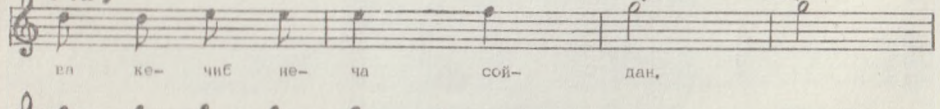
минг бор сұ-рай-ман ұ-зим.

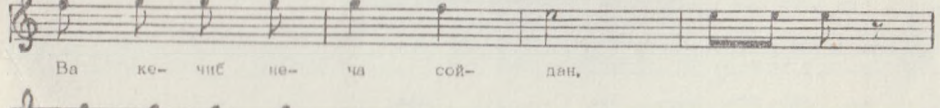
Жон.

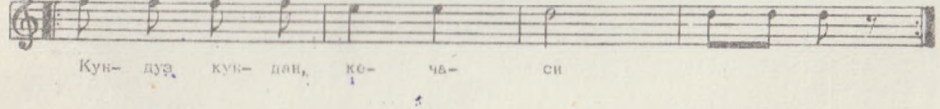
Се-ши деб кел-дим қай-дан

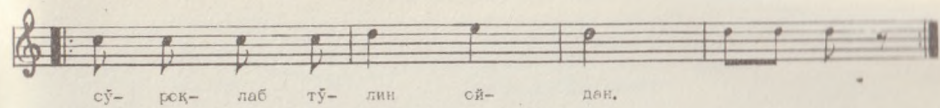
ел ке-чіб не-ча сой-дан.

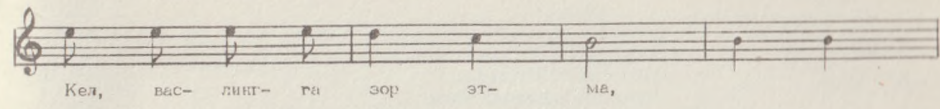
Ва ке-чіб не-ча сой-дан.

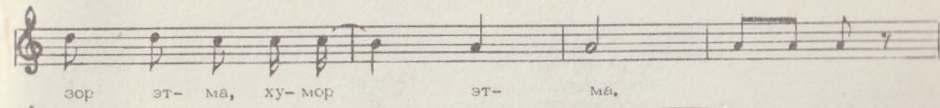
Кун-дуз кун-дан, ке-ча-си

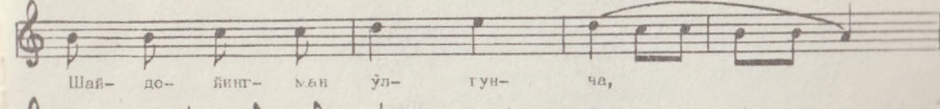
сұ-рәк-лаб тў-ли сәй-ден.

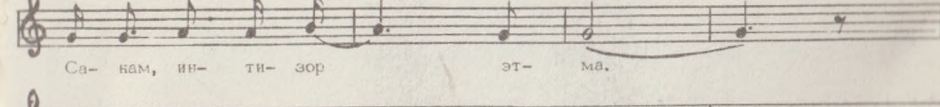
Кел, вас-линг-га зор эт-ма,

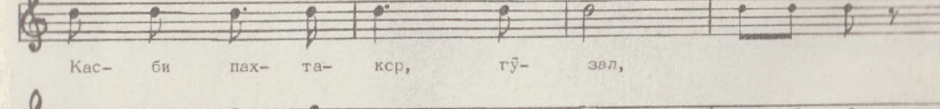
зор эт-ма, ху-мор эт-ма,

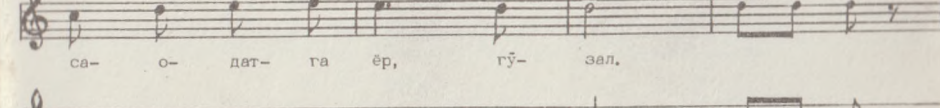
Шай-до-линг-ман ұл-гун-ча,

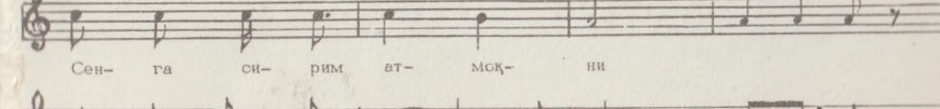
Са-нам, ин-ти-зор эт-ма.

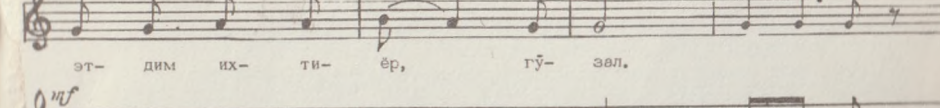
Кас-би пах-та-кер, гў-зал,

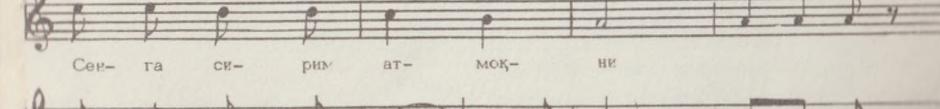
са-о-дат-га ер, гў-зал.

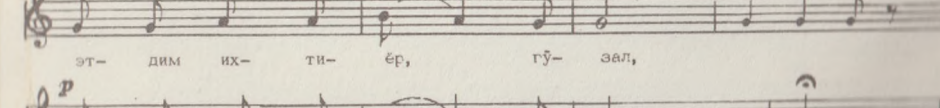
Сен-га си-рим ат-моқ-ни

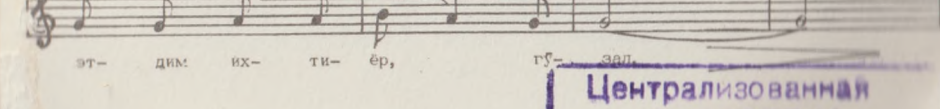
эт-дим их-ти-ер, гў-зал.

Сен-га си-рим ат-моқ-ни

эт-дим их-ти-ер, гў-зал,

эт-дим их-ти-ер, гў-зал.

Централизованная
 БИБЛОТЕКА
 Инв. № 12735/13
 Джалалонуддиний Работда
 культуры

Касби пахтакор, гўзал,
Саодатга ёр, гўзал.
Сенга сирим айтмоқни
Этдим ихтиёр, гўзал.

Ишқингда ёнган ўзим,
Ёниб тўлганган ўзим.
Булса кеч гуноҳимдан,
Минг бор сўрайман ўзим.

Сени деб келдим қайдан
Ва кечиб неча сойдан,
Кундуз кундан, кечаси
Сўроқлаб тўлин ойдан.

Кел, васлингга зор этма,
Зор этма, хумор этма.
Шайдсвингман улгунча,
Санам, интизор этма.

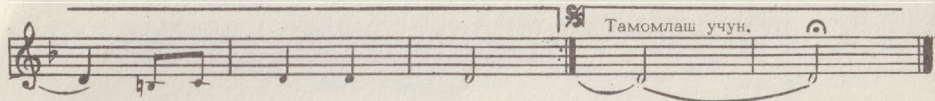
Касби пахтакор, гўзал,
Саодатга ёр, гўзал.
Сенга сирим айтмоқни
Этдим ихтиёр, гўзал.

СЎЛИМ

Ғ. Соетия газали
Allegro

Ер-ни ой-нак-дин қа-
ранг, ноз уй-қу-да ёт-
ган-ми-кан,

ё-ки қил-ган но-ли-
шим уй-қу-дан уй-ғот-
ган-ми-кан,
Бул та-раф-га бир ке-
лиш-ни их-ти-ёр ай-
лаб ма-гар,
бул та-раф-га бир
ке-лиш-ни их-ти-
ёр ай-лаб ма-гар,
ё-ни-да ёт-ган-
ни аф-сун бир-
ла ух-лат-ган-ми-кан,

Ёрни ойнакдин қаранг, ноз уйқуда ётганмикан,
 Ёки қилган нолишим уйқудан уйготганмикан.

Бул тарафта бир келишни ихтиёр айлаб магар,
 Ёнида ётганни афсун бирла ухлатганмикан.

Атри бўйи ёр димъага етишгач, эй сабо,
 Тонг шамоли кокилин мушкини қўзғатганмикан.

Тун яримда кун тиг урди ёки бепарво чиқиб,
 Зулф орасидан юзини ойга кўрсатганмикан.

Офтоби талъати биз сари қилганда тўлиғ,
 Тўлган ой синган сополга ўзни ўхшатганмикан.

Кабкидек¹ мастона парвоз айлаганда ул пари,
 Овчилар домига ўзни йўлда ушлатганмикан.

Шарпа келди, бир қаранг, қўзғотди булбул қушларин,
 Бул тарафта ёки шўхлик бирла тош отганмикан.

1. Кабкидек - каклик.

ЗЕБОГА ХОС

Ҳамза газали
Moderato

Шо-ҳи хўб- бон- лик ў- шал зе- бо- га хос,

мул-ки ҳусн ич- ра ў- зи як- то-га хос,
 Ти- ри муж- гон қош-ла- ри- га жо қи- луб,
 сайд қил- моқ ул кў- зи шаҳ- ло- га хос,
 Ан- да- либ- га сав-ти хуш таъ- лим э- тув, ғун- ча лаб,
 ша-кар ти- ли гў- ё- га хос,
 Со- чи-дек қил- моқ жи-гар- ни тор-тор,,
 ул си- там- гар шо-на- си бур-ро-га хос,

Эй, Ни-хон сен-га ша-фо-ат ай-ла-моқ,
 тонг-ла кун ул маъ-шу-қи мав-ло-га хос,
 Шо-ҳи хўб-бон-лик ў-шал зе-бо-га хос.

mf

Шоҳи хўбонлик ўшал зебога хос,
 Мулки ҳусн ичра ўзи яктога хос.

Тири мужгон қошларига жо қилуб,
 Сайд қилмоқ ул кўзи шаҳлога хос.

Андалибга савти хуш таълим этув,
 Ғунча лаб, шакар тили ғўёга хос.

Сочидек қилмоқ житарни тор-тор,
 Ул ситамғар шонаси буррога хос.

Эй Ниҳон, санга шафоат айламоқ,
 Тонгла кун ул маъшуқи мавлога хос.

ОЛ ГУЛИМНИ, ОЛ

П. Мўмин шайри
Allegro

mf Кел, со-ҳиб-жа-мол, кел, кел, гу-лим-ни ол,
 гул-га на-зар сол, гул ў-зинг ми-сол. Ол-май-сан не-га,

я-қин кел хи-ёл, ол гу-лим-ни ол, кел, гу-лим-ни ол,
 Кў-зим ин-ти-зор, гул-лар сен-га зор, кў-зим ин-ти-зор,
 гул-лар сен-га зор, гул у-за-ти-шим энг би-рин-чи бор,
 Кел-ма-син сен-га бе-ҳу-да ха-ёл, ол гу-лим-ни ол,
 кел, гу-лим-ни ол. Гул-ла-рим сў-лим, қай-тар-ма кў-лим,
 жон, гул-ла-рим сў-лим, қай-тар-ма кў-лим,
 си-наб кўр, жо-нон, о-чил-син кўнг-лим, Сев-гим гу-ли бу,
 бўл-ма-син у-вол, ол гу-лим-ни ол, кел, гу-лим-ни ол,
 Би-либ қўй, дил-дор, гул-да ха-тим бор, ў-қиб иш-қим-га
 бў-лар-сан иқ-роп. Сев-гим у-м(и)р-бод, то-лай-лик ви-сол,
 ол гу-лим-ни ол, кел, гу-лим-ни ол,
 ол гу-лим-ни ол, кел, гу-лим-ни ол.

Кел, соҳибжамол, кел, гулимни ол,
 Гулга назар сол, гул ўзинг мисол.
 Олмайсан нега, яқин кел хиёл,
 Ол гулимни, ол, кел, гулимни ол.

Қўним интизор, гуллар сенга зор,
 Гул узатишим энг биринчи бор.
 Келмасин сенга, беҳуда хаёл,
 Ол гулимни, ол, кел, гулимни ол.

Гулларим сўлим, қайтарма қўлим,
 Синаб кўр, жонов, очилсин кўнглим.
 Севгим гули бу, бўлмасин увол,
 Ол гулимни, ол, кел, гулимни ол.

Билиб қўй, дилдор, гулда хатим бор,
 Ўқиб ишқимга бўларсан иқрор.
 Севгим умрбод, топайлик висол,
 Ол гулимни, ол, кел, гулимни ол.

АЗГАНУШ
 (Арман қизига)

Э.Всхидов шеъри

Allegretto

Кўр-ди-му лол бўл-ди ақ-лим,
 ўнг-ми-ди бу ё-ки туш, бўл-са ҳам ўнг, се-ви кўр-гач,
 ё бо-шим-дан уч-ди хуш. Сен ба-ланд тоғ уз-ра эр-динг
 мис-ли о-ҳу ё-ки қуш, ёл-во-риб мен паст-да дер-дим,

бир на-фас ё-ним-га туш. Аз-га-нуш, ҳой, Аз-га-ну-шим,
 Аз-га-нуш-жон, Аз-га-нуш. Сен ха-ёл-нинг
 бир да-ми-лик жил-ба-си-му чин-ми-динг, ё га-зал-лар-
 да би-тил-ган "ул па-ри-ваш" сен-ми-динг.
 О-ра-зи-гул, со-чи сун-бул, бир та-ни сий-мин-ми-динг,
 бал-ки Ши-рин Ши-рин э-мас, сен ў-зинг Ши-рин-ми-динг?
 Аз-га-нуш, ҳой, Аз-га-ну-шим, Аз-га-нуш-жон,
 Аз-га-нуш, Боқ бу тоғ-лар ор-ти-да бир
 ўл-ка бор-дир кўп йи-роқ, мен қа-лот-ли йўл-чи-га бу
 бир на-фас-лик йўл би-роқ, юр, па-ри-ваш, мен би-лан юр,
 бор-ми сен-да иш-ти-ёқ? Гул ту-тар-ман
 сен-га сўл-мас ул ча-ман-дан бир қу-чоқ.

Аз- га- нуш, хой, Аз-га- ну- шим, Аз-га- нуш- жон,

Аз- га- нуш, Аз- га- нуш- жон, Аз- га- нуш.

Кўрдиму лол бўлди ақлим, ўнгмиди бу ёки туш,
 Бўлса ҳам ўнг, сени кўргач, ё бошимдан учди ҳуш.
 Сен баланд тоғ узра эрдинг мисли оҳу ёки қуш,
 Ёлвориб мен пастда дердим, бир нафас ёнимга туш,
 Азгануш, хой, Азганушим, Азганушжон, Азгануш.

Сен хаёлнинг бир дамилик жилвасиму чинмидинг,
 Ё газалларда битилган "ул париваш" сенмидинг,
 Орази гул, сочи сунбул, бир тани сийминмидинг,
 Балки Ширин Ширин эмас, сен ўзинг Ширинмидинг?
 Азганушим, Азганушжон, Азгануш, хой, Азгануш.

Ўсма қўйдингму қошингга, бунчалар тим қорадир,
 Билмадим, бу қошларингдан қанча диллар порадир.
 Раҳм қилғил, битта ўзбек шунчалар ёлворадир,
 Туш ўзинг, ё айт, ёнингга қейси йўлдан борадир.
 Азганушим, Азганушжон, Азгануш, хой, Азгануш.

Боқ бу тоғлар ортида бир ўлка бордир кўп йироқ,
 Мен қанотли йўлчига бу бир нафаслик йўл бироқ,
 Юр, париваш, мен билан юр, борми сенда иштиёқ?
 Гул тутарман сенга сўлмас ул чамандан бир қучоқ.
 Азганушим, Азганушжон, Азгануш, хой, Азгануш.

ГУЛ ТЕРАМАН САРАЛАБ
 (Қиз қўшиғи)

П.Мўмин шёри

Allegretto

Ии-гит ке-лар боғ-лар- ни, гул-зор-лар-ни

о- ра- лаб, о- ра- лаб. Бир ча- ман- га, бир мен- га

қа-рар ас- та Нақорат: мў-ра- лаб, мў-ра- лаб.

Чаманзор-ни о-ра-лаб, о-ра-лаб, мен ҳам боқ-дим

Meno mosso

мў-ра-лаб, мў-ра-лаб. Би-лар- ми- кан ў-зи-

a tempo

га гул тер-га-ним са-ра-лаб, са-ра-лаб. Гул тер-га-ним

Қайтариш учун. Тамомлаш учун.

са-ра-лаб, са- ра- лаб, са-ра-лаб, са-ра- лаб?

Йигит келар боғларни,
 Гулзорларни оралаб,
 Бир чаманга, бир ментга
 Қарар аста мўралаб.

Нақорат: Чаманзорни оралаб,
 Мен ҳам боқдим мўралаб,
 Билармикан ўзига
 Гул терганми саралаб?

Капалаклар учарди
 Бир-бирини қувалаб,
 Гулзордаги ариқда
 Сув оқарди юмалаб.

Нақсрат: Чаманзорни оралаб,
 Мен ҳам боқдим мўралаб,
 Билармикан ўзига
 Гул терганим саралаб?

Мени кўриб гулзорда
 Ўзи келар севиниб,
 Турар эди юзидан
 Муҳаббати сезилиб.

Нақсрат: Чаманзорни оралаб,
 Мен ҳам боқдим мўралаб,
 Билармикан ўзига
 Гул терганим саралаб?

СОҒИНДИМ, ЭЙ ГУЛ

Чархий шеъри

Andante

Музыкальная партитура для голоса и фортепиано. Темп Andante. Ключевое диэзис (F#), ритм 2/4. Музыка начинается с плавного вступления фортепиано. В конце партитуры указаны слова: Со-ғин-дим, эй гул, се-нинг жа-мо-линг.

Продолжение музыкальной партитуры. Музыкальная линия продолжается с новыми строчками текста. Встречаются динамические обозначения *f* и *mf*. В конце партитуры указаны слова: на-фас-ла-ринг-ни, на-фас-ла-ринг-ни, Е-тар-га аяқ-

дир та-ним- да дар- мон, ик- ки қў-лим- ни
ти-раб ту-рол- май, Ҳа-ми- ша Чар- хий сў-зинг-га во-
ла, са- бо- га ар- зинг қи-либ ҳд-во- ла,
ю- бор-ди қо- сид қў- ли- дан, эй гул, со-ғин-га- ним-
дан чи- даб ту-рол- май, чи- даб ту-рол- май.

Соғиндим, эй гул, сенинг жамолинг,
Қаро кўзингдин кўзим узолмай.
Кел, эй нигорим, кўзи хуморим,
Хумори бўлдим сени кўролмай.

Ниҳоли гулдек бу қадди-бастинг,
Ёнар кўзимда нигоҳи мастинг.
Бу ишқ ўтининг ҳезоратидин
Қаламни олдим, чидаб туролмай.

Дема, қўй энди ҳавасларингни,
Соғиндим оташ нафасларингни.
Етарга йўқдир танимда дармон,
Икки қўлимни тираб туролмай.

Ҳамиша Чархий сўзингга всла,
Сабога арзинг қилиб ҳавола,
Юборди қосид қўлидан, эй гул,
Соғинганимдан чидаб туролмай.

ИНДАМАДИ

П. Мўмин газали
Allegretto

Эй гў- зал, эй гў- зал, но- минг на, деб,
бер- дим са- вол ин- да- ма- ди,
маҳ- ли- ё эт- ди та-мом, оф- тоб жа- мол ин- да- ма- ди,
Бо- ғи- да тан-ҳо ў- зи гул-ми те- ра- р
тонг чо- ғи- да? Бо- ғи- да тан-ҳо ў- зи
гул-ми те- ра- р тонг чо- ғи- да,
гул- да- йин кул- ган чи- рой бўл-ди- ми лол, ин- да- ма- ди.
Бо- ғи- ни қил- ган э- кан санъ- а- ти- дан гул-га ма- кон,
ко- ки- лин ас- та си- лаб ўт- са ша- мол, ин- да- ма- ди.
1. 2.

p
Қў-ли- да,

mf
қў-ли- да гул-дас- та- син мен- га бе- рар деб ўй- ла- сам,
бағ-ри- га бос-ди гу-лин, кул-ди хи-ёл,
ин- да- ма- ди. Бағ- ри- га бос-ди гу- лиц,

кул- ди хи- ёл, ин- да- ма- ди.

mf
Дер э- дим мен ў- зи- ма: "Бе- ҳу- да- га таш-ла- ма гап", -
бил- ма- дим, ул ким и- ла

rit. f
ай- лар ви- сол, ин- да- ма- ди, Жон. Ё- ри- ни таъ- риф э- тиб

куй- лар э- ди кўнг-ли- да ул,
жав- ди- рар эр- ди кў- зи, сур- ди ха- ёл, ин- да- ма- ди.

mf
Кўнг-ли- да бош-қа би- ров сев-ган ва- фо- до- ри я- шар,
шу са- баб бар- ча сў- зим кел-ди ма- лол, ин- да- ма- ди.

p
Шу са- баб

rit.
бар- ча сў- зим кел- ди ма- лол, ин- да- ма- ди.

Эй гўзал, номинг на, деб, бердим савол, индамади,
Маҳлиё этди тамом, офтоб жамол индамади.

Боғида танҳо ўзи гулми терар тонг чоғида,
Гулдайин кулган чирой бўлдимиз лол, индамади.

Боғини қилган экан санъатидан гулга макон,
Кокилин аста силаб ўтса шамол, индамади.

Қўлида гулдастасин менга берар деб ўйласам,
Бағрига босди гулин, кулди хиёл, индамади.

Дер эдим мен ўзима: "Беҳудага ташлама гап", -
Билмадим, ул ким ила айлар висол, индамади.

Ёрини таъриф этиб куйлар эди кўнглида ул,
Жовдирар эрди кўзи, сурди хаёл, индамади.

Кўнглида бошқа биров севган вафодори яшар,
Шу сабаб барча сўзим келди малол, индамади.

ЁР АРМУҒОНИ

Х. Гулом шеъри

Moderato

mf
Ё- ри жо- ним, ар- му- го- нинг мен- да- дир,
боғ- да чиз- ган бўс- то-

mf

нинг мен- да- дир, бил- ки, о- ро- минг, о- мо-

нинг мен- да- дир, жон ка- би сев- динг- ки, жо- нинг мен- да- дир.

От со- либ май-дон а- ро ағ- ё- р(и)-га,

бах- ти то- леъ кел- ти- рур- ман ё- р(и)-га,

mf

қам-чи ур- сам қуш ка- би тул-по- р(и)- га,

иш- қи ё- динг ҳар за- мон кўнг- лим- да- дир.

Қайтариш учун, Тамомлаш учун.

(Боғ-да ку- тар- ман со- ғи- ниб.)

Ёри жоним, армуғонинг мендадир,
 Боғда чизган бустонинг мендадир,
 Билки, ороминг, омонинг мендадир,
 Жон каби севдингки, жонинг мендадир.

От солиб майдон аро ағёрга,
 Бахти толеъ келтирурман ёрга,
 Қамчи урсам қуш каби тулпорга,
 Ишқи ёдинг ҳар замон кўнглимдадир.

Армуғон этдинг чаманни болини,
 Онларинг мардини, бахт-иқболини,
 Айладинг танг душманинг аҳволини,
 Жангларинг ёрим тушу ўнгимдадир.

Мен рўмомлини белимга боғладим,
 Севганимни мангута ардоқладим,
 Дилда гулшан меҳрини мен сақледим,
 Ёри жоним армуғонинг мендадир.

ҚўЛДА РАЪНОСИ БИЛАН

П. Мўмин ғазали

Allegretto p

mp

Бир йи- гит боғ-да ту-рар- ди. қўл-да раъ-

но- си би- лан, ё- ри- га ул

гул ту- тар- ди сев- ги маъ- но-

си би- лан. Сух-баг ай-

лаш- ди йи- гит- қиз вас- ли чо- ғи

йя-ра- шиб, қиз бо- қар ё- ри- йи- гит-

га бир ши-рин но- зи би-лан,

mf Шун-ча-лар о- доб-да ях-

ши, ик-ки қуш- дай меҳ-ри- бон,

бир- би- ри- га тенг э- кан хўп ҳус- ни сий-

мо- си би- лан,

Жон - - - - - Қай-си бо-

дий еш-ла-ри деб сўр-сан-гиз, дўст-лар, а-гар, пах-та-зор-да иш-ла-ган-лар меҳ-ри их-ло-си би-лан, Бах-ти-ни топ-ган э-кан денг бу ча-ман-да ик-ки еш, қиз бо-қар эн-ди йи-гит-га қўл-да раъ-но-си би-лан, си би-лан, си би-лан.

Қайтариш учун. Тамомлаш учун.

Бир йигит боғда турарди қўлда раъноси билан,
Ёрига ул гул тутарди севги маъноси билан.

Суҳбат айлашди йигит-қиз васл чоғи яярашиб,
Қиз боқар ёри - йигитга бир ширин нози билан.

Шунчалар одобда яхши, икки қушдай меҳрибон,
Бир-бирига тенг экан ҳўп ҳусни сиймоси билан.

Қайси водий ёшлари деб сўрсангиз, дўстлар, агар,
Пахтазорда ишлаганлар меҳру ихлоси билан.

Бахтини топган экан денг бу чаманда икки еш,
Қиз боқар энди йигитга қўлда раъноси билан.

ВАСЛИ ЁР

Ғайратий ғазали
Moderato

Вас-ли ёр тун-кун ха-е-лим бўл-ди, ил-ҳо-мим ме-нинг,
ёр ак-син кўр-са-тур май-га тў-ла жо-мим ме-нинг, Сев-га-ним-нинг фик-ру ё-ди
бир-ла ўт-дим, дўст-лар, бўл-ма-ди бу ин-ти-зор-лик
бир-ла ҳеч ро-мим ме-нинг. Кел-са кўнг-лим-ни сў-раб кўн-гил-га ҳеч кел-мас ма-лол, бахт қу-ши кўн-ган ка-би хуш ўт-гай ай-е-мим ме-нинг.
Тақ-ди-рим-ни банд эт-динг зул-ф(и)-зан-жи-ринг би-лан,
ум-р(и)-бод бўл-дим а-си-ринг, соч-ла-ринг до-мим ме-нинг.
Сен у-ми-дим шаъ-ми-дур-сан, кел, ма-ни кул-

бам ё- рит, ой жа- мо- линг- дан му- нав- вар тун-ла- рим, шо-
 мим ме- нинг. Дар- ди иш- қинг Гай- ра- тий мах- фий ту- тол-май-
 дир си- ра, ош- ко- ра бўл-ди, най-лай, эл а- ро но-
 мим ме- нинг. мим ме- нинг.

Васли ёр тун-кун хаёлим бўлди, илҳомим менинг,
 Ёр аксин кўрсатур майга тўла жомим менинг.

Севганимнинг фикру ёди бирла ўтдим, дўстлар,
 Бўлмади бу интизорлик бирла ҳеч ромим менинг.

Келса кўнглимни сўраб кўнгилга ҳеч келмас малол,
 Бахт қуши қўнган каби хуш ўтгай айёмим менинг.

Тақдиримни банди этдинг зулф - занжинг билан,
 Умрбод бўлдим асиринг, сочларинг домим менинг.

Сен умидим шаъмидирсан, кел, мани кулбам ёрит,
 Ой жамолингдан мунаввар тунларим, шомим менинг.

Дарди ишқинг Гайратий махфий тутолмайди сира,
 Ошкора бўлди, найлай, эл аро номим менинг.

СУЛУВ ЧЕЧАКЛАР

Миртемир шеъри

Allegretto

Оҳ, су- лув че- чак- лар, су- лув че- чак- лар, қир-ми-зи барг-

лар- дан кўз у- зиш ма- ҳол. Қиз бо- ла кул-
 Қиз бо- ла уй-
 гу- си янг- лиғ қув- ноқ- сиз, Э-р та са- ҳар-
 қу- си янг- лиғ юм- шоқ- сиз,
 лар- да уй- қум- дан ке- чиб, қў-шиқ э- шит-
 Га-зал тў-қи-
 ган- ман тоғ- ла- рин- гиз- да,
 ган- ман боғ- ла- рин- гиз- да,
 Жон - - - - (Мен) ў- зим эт- ган- ман сиз-ни пар- ва-
 риш. Сев- ги- лим ю- зи- га юз қўй-ган ка- би,
 сиз- га са- ҳар- лар- да ю- зим сурт-ган- ман,
 Тов-лан-ган барг-лар- га кў- зим сурт-ган- ман,
 Қайтариш учун. Тамомлаш учун.
 оҳ, су- лув че- чак- лар, су- лув че- чак- лар, су- лув че- чак- лар.

Оҳ, сулув чечаклар, сулув чечаклар,
 Қирмизи барглардан кўз узиш маҳол.
 Қиз бола кулгуси янглиғ қувноқсиз,
 Қиз бола уйқуси янглиғ юмшоқсиз.

Эрта саҳарларда уйқумдан кечиб,
 Қўшиқ эшитганман тоғларингизда.
 Ғазал тўқиганман боғларингизда,
 Мен ўзим этганман сизни парварииш.

Севгилим юзига юз қўйган каби -
 Сизга саҳарларда юзим суртганман.
 Товланган баргларга кўзим суртганман,
 Оҳ, сулув чечаклар, сулув чечаклар.

Х.Муҳаммад шеъри
Allegro moderato

Ха-е-лим-ни-(е) бӯ-либ-бӯ-либ,
жўш-қин сой-дек тў-либ-тў-либ, сен ў-та-сан
ку-либ-ку-либ, на-зар сол-май, эй, гул-дий-дор.
Сен-га а-таб гул бой-ла-дим, оқ-шом-ла-ри
йўл пой-ла-дим, жон, сен-га а-таб
гул бой-ла-дим, оқ-шом-ла-ри йўл пой-ла-дим,
дил-га қан-ча сўз жой-ла-дим,
айт-моқ бӯ-либ сен-га, дил-дор.

Хаелимни бўлиб-бўлиб,
Жўшқин сойдек тўлиб-тўлиб,
Сен ўтасан кулиб-кулиб,
Назар солмай, эй, гулдийдор.

Сенга атаб гул бойладим,
Оқшомлари йўл пойладим,
Дилга қанча сўз жойладим,
Айтмоқ бўлиб сенга, дилдор.

Йўлларингда кўзим толди,
Айтолмаган сўзим қолди,
Табассуминг жоним олди,
Қўлда гулим сўлди юз бор.

Хаелимни бўлиб-бўлиб,
Жўшқин сойдек тўлиб-тўлиб,
Сен ўтасан кулиб-кулиб,
Назар солмай, эй, гулдийдор.

П.Мўмин шеъри
Andantino

Май-ли, жо-ним, ишқ йў-ли-да
ай-ла фар-мон, ро-зи-ман,
сен би-лан ум-рим бӯ-йи сур-моқ-қа дав-
рон, ро-зи-ман,
Мен гў-зал-мас-ман де-ма, сен-сан ме-нинг-
чун энг гў-зал,
сен-га қал-бим-ни му-дом
моқ-қа эҳ-сон, ро-зи-ман.

Бир ти- кан- ни заҳ-
ри деб, гул-дан ке-чув- чи мен э- мас,
чин му-ҳаб- бат бо-ғи- га
бўл- моқ- қа боғ- бон,
Қайтариш учун, Тамомлаш учун.
ро- зи- ман, ро- зи- ман,

Майли, жоним, ишқ йўлида айла фармон, розиман,
Сен билан умрим бўйи, сурмоққа даврон, розиман,
Мен гўзалмасман дема, сенсан менинг-чун энг гўзал,
Сенга қалбимни мудом этмоққа эҳсон, розиман,

Бир тиканни заҳри деб, гулдан кечувчи мен эмас,
Чин муҳаббат боғига бўлмоққа боғбон, розиман,
Ногаҳон ҳижрон ҳужум этса висол бўстонига,
Кўкрагим қалқон қилиб турмоққа посбон, розиман,

Бир ширин ошён қуриб, тотсак бу ёшлик завқини,
Саъятинг булбул мисол, куйлашга, жонон, розиман,
Икки кўнгли розилик бергач, вафо гуллар мудом,
Кел, дилимнинг тўрига, бўлмоққа мезбон, розиман.

МЕН КЕЛГУМ

Миртемир шеъри
Andantino

Мен кел-гум, қай-тиб кел- гум,
тў-кин куз е- тил- ган пайт, вас-линг-га ол-
дай ел- гум, даф-тар- да би- тил- ган байт,
Кўз-ла- рим-да со-ғин- чу,
ю- ра- гим- да ар- мон- лар, и- шон, тишла-
ри ин- жу, а- с(и)я сўз-рост сўз бў- лар.
Мен кел-гум, қай- тиб кел- гум, кўз сур-тиб из-
ла- ринг- га, "Со-ғин- дим го- ят!" де-
гум, бош қў- йиб тиз- ла- ринг- га,
Яв- ша- ну ял- пиз тў- шаб, по- лиз- дан у-
зиб тар- вуз, не-не таш-виш- дан бу-

шаб, ён-бош-лай-лик юз-ма-юз,
 Жон... Сой-ла-ринг-да суз-гай-ман,
 гул-ла-ринг-дан уз-гай-ман,
 на тин-чинг-ни буз-гай-ман, на ға-шинг-ни
 қўз-гай-ман, Бўл-ма-гин, жо-
 нон, бе-фарқ ў-ша лаҳ-за-ёқ бил-
 гум, пиш-га-ни-да қо-вун ғарқ,
 мен кел-гум, қай-тиб кел-гум.

Мен келгум, қайтиб келгум, тўкин куз етилган пайт,
 Васлингга елдай елгум, дафтарда битилган байт.
 Қўзларимда соғинчу, юрагимда армонлар,
 Ишон, тишлари инжу, асл сўз-рост сўз бўлар.

Мен келгум, қайтиб келгум, кўз суртиб изларингга,
 "Соғиндим гоят!" дегум, бош қўйиб тизларингга.
 Явшану ялпиз тўшаб, полиздан узиб тарвуз,
 Не-не ташвишдан бўшаб, ёнбошлайлик юзма-юз.

Сойларингга сузгайман, гулларингдан узгайман,
 На тинчингни бузгайман, на ғашингни қўзгайман.
 Бўлмагин, жонон, бефарқ, ўша лаҳзаёқ билгум,
 Пишганида қовун ғарқ, мен келгум, қайтиб келгум.

БИР КУЛИБ ҚЎЙСАНГ

Э.Воҳидов шеъри
 Allegro moderato

Сен ку-либ қўй, яй-рар жа-ҳон,
 бир ку-либ қўй-санг.
 Хан-да қи-лур бор-лиқ шо-дон,
 бир ку-либ қўй-санг.
 А-гар кўк-ни
 тут-са бу-лут, бўл-са эи-мис-тон,
 о-чи-ла-ди но-гоҳ ос-
 мон, бир ку-либ қўй-санг.

2.

mf

P

Гоҳ а- лам- дан дун- ё қа- ро бўл-са кў-зим-

га, *p* шод ку-ламан, ў-зим ҳай- рон,

бир ку- либ қўй-санг.

Ой - - - - - Не-ча кун- лик

са- о- да-тим се-нинг қў-линг- да,

ни-манг ке-тар, сен-га о- сон,

бир ку-либ қўй- санг.

P

mf

Ку- либ тур- ган

кўз-ла-ринг-га *mf* фи- до-дир кў-зим,

кул-ги-чинг- га сад-қа- дир жон,

P бир ку- либ қўй- санг. *p*

О... *p rit.*

Бир ку- либ

Tempo I

қўй- санг.

Сен кулиб қўй,
 Яйрар жаҳон,
 Бир кулиб қўйсанг.
 Ханда қилур борлиқ шодон,
 Бир кулиб қўйсанг.

Агар кўкни
 Тутса булут,
 Бўлса зимистон,
 Очилади
 Ногоҳ осмон,
 Бир кулиб қўйсанг.

Гоҳ аламдан
 Дунё қаро
 Бўлса кўзимга,
 Шод куламан,
 Ўзим ҳайрон,
 Бир кулиб қўйсанг.

Неча кунлик
 Саодатим
 Сенинг қўлингда,
 Ниманг кетар,
 Сенга осон,
 Бир кулиб қўйсанг.

Кулиб турган
 Кўзларингга
 Фидодир кўзим,
 Кулгичингга
 Саққадир жон,
 Бир кулиб қўйсанг.

СЕВГИ ДЕСАМ

Х.Олимжон шеъри

Moderato

Сев-ги де-сам, фа-қат сен де-сам, се-нинг би-лан
 я-ша-са қал-бим,
 сен де-са-му, бу-гун дун-ё-нинг шў-ри-ши-
 га қу-лоқ сол-сам жим.
 Қу-юн ка-би ай-ла-нар бо-шим,
 қу-юн ка-би ай-ла-нар бо-
 шим, қа-рай-ми-ну, кў-зим ти-на-ди.

Ва жилвангдан кўн-гил кўзгу-
 си пар-ча-пар-ча бў-либ си-на-
 ди. Қай тариқ
 у ч у н. Тамомлаш учун.

Севги десам, фақат сен десам,
 Сенинг билан яшаса қалбим,
 Сен десаму, бутун дунёнинг
 Шўришига қулоқ солсам жим...

Қуюн каби айланар бошим,
 Қарайману, кўзим тинади.
 Ва жилвангдан кўнгил кўзгуси
 Парча-парча бўлиб синади.

Шу қарашга борми ниҳоя,
 Бўларманми мақсадга восил?
 Топарманми бир янги гоё,
 Бўлармикан бир мурод ҳосил?

Топиларми унда бир чора,
 Агар мени қуршаса жунун:
 Бўлиб қолса сирим ошкора,
 Атасалар номимни Мажнун?

АНОР БАҲОНА

П. Мўмин шеъри
Allegro moderato

А-нор-зорлар аъло-си-дур биз-нинг а-нор-зор,
а-нор-зор-дан сўз-лай-ди-ган бир ҳи-ко-ям бор.
Қиз-лар би-лан те-рар э-дим бо-ғим-да а-нор,
бир ёш йи-гит а-нор-зор-га бо-қар-ди ху-мор.
Са-ва-гим-дан бит-та а-нор
о-либ у-зат-сам, а-нор-га бир қа-ра-ди-ю, ю-зим-га юз бор.
Шундан бу-ён кун беришмас
қиз-лар қи-қир-лаб, би-лал-майман, а-нор берсам не маъ-но-си бор?
Қа-ранг, ў-зи хўб шошқалоқ
Йи-гит э-кан-ми? Ке-йин билсам, гў-ё мен-га бўлмоқ-чи-миш ёр,
бўл-моқ-чи-миш ёр, жон, кўз-ла-ри ху-мор.

Ў-ша йи-гит кў-рин-гу-дек
бўл-са кў-зим-га, хи-жо-лат-дан ик-ки ю-зим
бў-ла-ди а-нор. Қип-қи-сил а-нор, бў-ла-ди а-нор.
Не маъ-но-си бор, кўз-ла-ри ху-мор.

Анораорлар аълосидур
бианинг анораор,
Анораордан сўзлайдиган
бир ҳикоям бор.
Қизлар билан терар эдим
боғимда анор,
Бир ёш йигит анораорга
боқарди хумор.
Саватимдан битта анор
олиб узатсам,
Анорга бир қаради-ю,
юзимга юз бор,
Шундан буён кун беришмас
қизлар қиқирлаб,
Билалмайман, анор берсам
не маъноси бор?
Қаранг, ўзи хўб шошқалоқ
йигит эканми?
Кейин билсам, гўё менга
бўлмоқчиммиш ёр.
Ўша йигит кўрингудек
бўлса кўзимга,
Хижолатдан икки юзим
бўлади анор.

ЖОН БҮЛИБДИ, ЖОНОН БҮЛИБДИ

П. Мўмин шеъри

Allegro moderato

Бир куй ту-шиб-
ди чин-дан ик-ки ю-рак-ка, ик-ки ю-рак
е-тиб-ди аҳ-ду ти-лак-ка, У-зук-ка кўз
сол-ган-дай ке-либ-ди-лар мос, 1. Сев-ги ва-фо
бо-би-да дос-тон бу-либ-ди, 2. Қиз у бар-но
йи-гит-га жо-нон бу-либ-ди, йи-гит э-са
ой қиз-га жо-нон бу-либ-ди, Жо-нон бу-либ-ди,
бу-либ-ди, жо-нон бу-либ-ди,
Қиз ла-то-фет
бо-би-да гул-дан ў-тар-кан, йи-гит би-лим

ко-ши-да жав-лон э-тар-кан, Мақ-сад-ла-ри бир э-кан,
то-пиб-ди-лар бахт, йи-ги-ту қиз ў-қиб-ди, бор-бон бўлиб-
ди. Қиз у бар-но йи-гит-га жо-нон бу-либ-ди,
йи-гит э-са ой қиз-га жо-нон бу-либ-ди, Жо-нон бу-либ-ди,
бу-либ-ди, жо-нон бу-либ-ди. Жо-нон - - - -
А-ҳил-ли-гин кўр-ган-лар ю-рар ҳа-вас-да,
ик-ка-ла ёр ми-со-ли ик-ки гул-дас-та,
Са-до-қат-да си-нов-дан ў-тиб-ди-лар соз,
фар-занд-ла-рин ав-ва-ли ўт-лон бу-либ-ди,
Қиз у бар-но йи-гит-га жо-нон бу-либ-ди,
йи-гит э-са ой қиз-га жо-нон бу-либ-ди,
Қайтариш учун Тамомл. учун.
Жо-нон бу-либ-ди, бу-либ-ди, жо-нон бу-либ-ди, ди.

Бир куй тушибди чиндан икки юракка,
 Икки юрак етибди аҳду тилакка,
 Узукка кўз солгандай келибдилар мос,
 Севги вафо бобида дoston бўлибди,
 Қиз у барно ягитга жонон бўлибди,
 Йигит эса ой қизга жон бўлибди,
 Жон бўлибди, бўлибди, жонон бўлибди.

Қиз латофат бобида тулдан ўтаркан,
 Йигит билим конида жавлон этаркан,
 Мақсадлари бир экан, топибдилар бахт,
 Йигиту қиз ўқибди, боғбон бўлибди,
 Қиз у барно ягитга жонон бўлибди,
 Йигит эса ой қизга жон бўлибди,
 Жон бўлибди, бўлибди, жонон бўлибди.

Аҳиллигини кўрганлар юрар ҳавасда,
 Иккала ёр мисоли икки гулдаста,
 Салоқатда синовдан ўтибдилар соз,
 Фарзандларини аввали ўғлон бўлибди,
 Қиз у барно ягитга жонон бўлибди,
 Йигит эса ой қизга жон бўлибди,
 Жон бўлибди, бўлибди, жонон бўлибди.

ТИЛИНГДАН

П.Мўмин газали

Andante

Маъ-но тў-ла кет- ди ҳар ён- га
 ти- линг- дан, мен сўз те- рар эр- дим дос-тон-
 га. ти- линг- дан, Дил бул- бу- ли
 таъ- лим ол-ди-ми ё сен- дан, шўх куй у-ча қол- ди

ос- мон- га ти- линг- дан,
 Гул гун- ча- ми, тонг- да лаб оч- ган у сен- ми?
 Сен бўй со-ча- сан- ми бўс-тон- га ти- линг- дан?
 Бу боғ гу- ли сен- сан, мен э- са боғ- бон- ман,
 бу боғ гу- ли сен- сан, мен э- са боғ- бон- ман,
 бир тот- ли ка- лом де боғ-бон-га ти-линг-дан,
 Жон - - - - - Дил дас-тур-хо- нин ёз
 бу сўз ча- ма- ни- га, сир бой бе- ра кўр- ма
 но- дон- га ти- линг- дан,
 Сев-дим сў-зи чиқ- са кул-мас-ми му- ро- дим, бахш э-та ол-
 динг жон ҳар жон- га ти- линг- дан,

Сен ти-ли ши-рин-сан, мақ-таш-га
 Му-мин лол, бер аҳд и-ла пай-мон виж-дон-га
 ти-линг-дан, ти-линг-дан.

Маъно тўла кетди ҳар ёнга тилингдан,
 Мен сўз терар эрдим достонга тилингдан.

Дил булбули таълим олди ми ё сендан,
 Шўх куй уча қолди осмонга тилингдан.

Гул гунчами, тонгда лаб очган у сенми?
 Сен бўй сочасанми бўстонга тилингдан?

Бу боғ гули сенсан, мен эса боғбонман,
 Бир тотли калом де боғбонга тилингдан.

Дил дастурхонин ёз бу сўз чаманига,
 Сир бой бера кўрма нодонга тилингдан.

Севдим сўзи чиқса кулмасми муродим,
 Бахш эта олдинг жон ҳар жонга тилингдан.

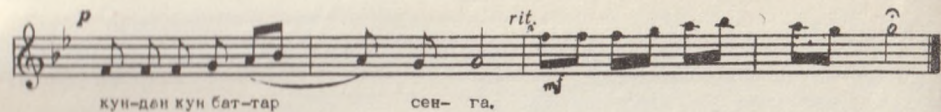
Сен тили ширинсан, мақташга Мўмин лол,
 Бер аҳд ила паймон виждонга тилингдан.

СЕНГА

Ж. Асомиддинов шеъри

Moderato

Ҳай-ро-нинг бў-лур кўз-лар, қил-ган-да на-зар
 сен-га. Бир сўз ҳам ай-тол-май-ман
 дуч кел-сам а-гар сен-га, сен-га.
 Дер-димки, э-тай ар-зим, уч-ра-санг ба-но-го-қи.
 О-шиф-та бу кўн-гул ҳам маҳ-ли-ё ма-гар сен-га.
 Ке-ча-лар ха-ё-линг-ла, тонг о-тар, о-ро-мим йўқ.
 Най-лай-ки, де-ган зо-рим, қилмас ҳеч а-сар сен-га.
 Ой
 Тарк э-тай де-сам иш-қинг, қўй-май-ди а-до
 кўн-гул, Муб-та-ло-ли-гим ор-тар,

Хайронинг бўлур кўлар,
Килганда назар сенга.
Бир сўз ҳам айтолмайман
Дуч келсам агар сенга.

Дердимки, этай ерзим,
Учрасанг баногоҳи.
Ошифта бу кўнгул ҳам
Маҳлиё магар сенга.

Кечалар хаёлинг-ла,
Тонг отар, оромим йўқ.
Найлейки, деган зорим,
Қилмас ҳеч асар сенга.

Тарқ этай десам ишқинг,
Қўймайди адо кўнгул.
Мубталолитгим ортар,
Кундан-кун баттар сенга.

КИМ ДЕСУН?

Муқимий шеъри

Andante

Сояедурменки, боқмас офтобим ким десун?
Бора-бора кетди қадрим, интихобим ким десун?
Бир ўқутмайдур битиб берган китобим ким десун?
Ул тағофул пешага ҳоли харобим ким десун?
Ҳажрида мундоғ мени кўрган азобим ким десун?

Ошносидин кечиб, бегоналарга ёр, ёр,
Бу аламларга чидолмай, кўзда ёшим шашқатор,
Ҳеч душман бўлмасун кўйида мендек хору зор,
Кундузи бир ерда бир дам олмай орому қарор,
Лаҳзае йўқ кечалар кўзларда хобим ким десун?

Турфа бир махмурмен лаъли лаби ёқутига,
Ушхатур одам гапурса, хуш тақаллум тўтига,
Зарра майлим йўқ бу дунёнинг ҳисоби чўтига,
Куймаган бўлса биров меҳру муҳаббат ўтига,
Шамъдек то субҳ ўртаб таббу тобим ким десун?

Демаким, фориғ дуосидин Муқимий, эрта-кеч,
Мидҳату зикру саносидин Муқимий, эрта-кеч,
Кўз тутар давлат асосидин Муқимий, эрта-кеч,
Дўстлар, сўрманг ғизосидин Муқимий, эрта-кеч,
Қон шароб ичсам, жигарлардур каобим, ким десун?

УЛ ҚАРО КЎЗ

Фурқат ғазали

Andante

Ул қа- ро кўз - кўз- ла- ри- га сур- ма бе- жо тор- та- дур, бал- ки ан- дин даҳр э- ли ор- тиқ- ча ға- в- го тор- та- дур.

Қош- ла- ри ос- ти- да гу- ё ик- ки фат- тон кўз- ла- ри, ик- ки ҳин- ду бач- ча- дур- ким ён- до- шиб ё тор- та- дур.

Ул қаро кўз - кўзларига сурма бежо тортадур,
Балки андин даҳр эли ортиқча ғавго тортадур.

Қошлари остида гўё икки фаттон кўзлари,
Икки ҳинду баччадурким ёндошиб ё тортадур.

Қокилидин бўй олган боғининг тупроғидан,
Боғбон сотмоққа доим мушки соро тортадур.

Ишқини пинҳон тутарга бўлма эй, шайдо кўнгил,
Мушки пинҳон бўлса бўйи ошқоро тортадур.

Чархи кажрафторнинг бир шеvasидин доғман,
Айшини водон суриб, кулфатни доно тортадур.

Бўлҳаваслар торта олмас нозанинлар нозики,
Фурқатидек бекасу шўрида расво тортадур.

ЗОРИ КЎНГУЛ

Навсий ғазали

Andante

Зо-ри кўнг- лум-да ни-ҳон, уй- ла- ки, жон дей-му се- ни?! Йўқ э- са шиф-таи жон ич- ра ни- ҳон дей-му се- ни? Сар-в(и)- дин жил-ва-да ор- туқ-се- ну гул-дин то- за,

Сар-в(и)-дин жил-ва-да ор-
туқ-се-ну гул-дин то-за,
то-за гул дей-му се-ни,
сар-ви ра-вон дей-му се-ни?!
Сар-ви ра-вон дей-му се-ни?!

Зори кўнгулмда ниҳон, ўйлаки, жон дейму сени?!
Йўқ эса шифтаи жон ичра ниҳон дейму сени?!

Сарвдин жилвада ортуқсену гулдин тоза,
Тоза гул дейму сени, сарви равон дейму сени?!

Барчадин кўзга ниҳон бўлдингму жон ичра аён,
Ваҳ, ниҳон дейму сени, йўқса аён дейму сени?!

Яхшилик ёки ёмонлик била жоним олдинг,
Авлдинг яхши булар бирла, ёмон дейму сени?!

Хусн миръотисену¹нозу латофат шамъи,
Соддадил дейму сени, чарб забон дейму сени?!

Кўй фано²лофи, Навойики, сўзунг тутти жаҳон,
Бу тааюн³ била беному нишон дейму сени?!

1. Хусн миръотисену - кўзгусену.
2. Кўй фано - йўқ бўлиш, ўлиш.
3. Бу тааюн - шухрат қозониш.

ҚОШИ ҚАРОСИНИ КЎРИНГ

Мағраб ғазали

Allegretto

О-фа-ти жо-ним, ул са-нам, қо-ши қа-ро-си-ни кў-ринг,
ик-ки ю-зи-га чўл-га-нур эул-фи си-ё-си-ни кў-ринг.
Ху-ри па-ри у-ё-ла-дур,
шам-су қа-мар хи-жил э-рур,
ху-ри па-ри у-ё-ла-дур, шам-су қа-мар хи-жил э-рур,
ким а-ни кўр-са бан-да-дур, хус-ни эи-ё-си-ни кў-ринг.
Го-ҳи қи-зил қа-бо ки-йиб, қир-ми-зи соч-бо-ғин со-либ,
го-ҳи қи-зил қа-бо ки-йиб,
қир-ми-зи соч-бо-ғин со-либ, но-зу ка-раш-ма-лар қи-либ,
аҳ-ду ва-фо-си-ни кў-ринг.

Го- хи қо- шин ка- мон э- тиб, кип-ри- ки ў- қи- ни о- тиб,
 жо- ду кў- зи- ни ўй- на- тиб, мак-р(и)-ли ё- си- ни кў- ринг.
 Маш-ра- би бе- на- во- дур- ман,
 вас- ли у- чун га- до- дур- ман, ҳажр ў- ти- да
 ку- ё- дур- ман, ёр- ни жа- фо- си- ни кў- ринг.

Офати жоним, ул санам, қоши қаросини кўринг,
 Икки юзига чўлганур зулфи сиёсини кўринг.

Ҳури пари уёладур, шамси қамар хижил эрур,
 Ким ани кўрса бандадур, ҳусну зиёсини кўринг.

Гоҳи қизил қабо кийиб, қирмизи сочбоғин солиб,
 Нозу карашмалар қилиб, аҳду вафосини кўринг.

Гоҳи қошин камон этиб, кидрики ўқини отиб,
 Жоду кўзини ўйнатиб, макрли ёсини кўринг.

Машраби бенаводурман, васли учун гадоурман,
 Ҳажр ўтида куёдурман, ёрни жафосини кўринг.

Тўй таронаси

П.Мўмин шеъри

Allegro moderato

Ке- зар- дим боғ- ча- ман ич- ра,
 Йи- гит- қиз иш- қи- ни мақ- гаш
 кў- лим- да ян- ги соз эр- ди, бо- қар- дим ҳеч
 у- чун кез- дим ча- ман-боғ- да, ку- ёв о- доб-
 кў- зим уз- май, бу гул-шан бе- қи- ёс эр- ди.
 да аъ- ло- дир, ке- лин бир сар- ви- ноз эр- ди.
 Бу гул- зор ҳус- ни- ни оч- ган
 Му- бо- рақ ай- ла- шур тўй- ни
 йи- гит- қиз ўл- ти- рар тўр- да, чи- қиб ҳур- санд-
 ке- либ ош- но- қа- рин- дош- лар, ви- сол оқ- шо-
 чи- лик кўк- ка, эй, кў- шиқ- лар дил- на- воз эр- ди.
 ми- дир бу дам, кўн- гил кўн- гил- га мос эр- ди.
 Ой

Бу тўй ик-ки кўн-гил тўйи, бу-лар-ни ик-
 Ва-фо-дор-лик ки-то-би-ни о-чиш-ган ик-
 ки гул дер-дим, Ой-
 ки гул кўн-гил, му-ҳаб-бат бо-ли-дан тот-ган
 я-шай-ди из-зат-ик-ром-да,
 йи-гит-қиз-лар-га хос эр-ди.
 бун-га сев-ги а-сос эр-ди.
 Ке-зар-дим боғ-ча-ман ич-ра,
 қў-лим-да ян-ги сөз эр-ди.

Кезардим боғ-чамаи ичра, қўлимда янги сөз эрди,
 Боқардим ҳеч кўним узмай, бу гулшан беқиёс эрди.

Бу гулзор ҳуснини очган йигит-қиз ўлтирар тўрда,
 Чиқиб хурсандчилик кўкка, қўшиқлар дилнавоз эрди.

Бу тўй икки кўнгил тўйи, буларни икки гул дердим,
 Муҳаббат болидан тотган йигит-қизларга хос эрди.

Йигит-қиз ишқини мақташ учун кездим чамаи-боғда,
 Куёв одобда аълодир, келин бир сарвиноз эрди.

Муборак айлашур тўйни келиб ошно-қариндошлар,
 Висол оқшомидир бу дам, кўнгил кўнгилга мос эрди.

Вафодорлик китобини очишган икки гул кўнгил,
 Яшайди иззат-икромда, бунга севги асос эрди.

ТОПИЛМАС

Бобур газали
 Allegretto

Сен-дек манга бир ё-ри жа-фо-кор то-пил-
 мас, мен-дек сан-га бир
 зо-ри ва-фо-дор то-пил-мас.
 Бу шак-луша-мо-йил би-ла хул
 ҳу-ру па-ри-сен, ким жин-си ба-шар ич-ра бу миқ-
 дор то-пил-мас.
 мас, А Аг-
 ё-р(и) кўз о-ли-да-у ул ёр а-ён йўқ,
 ағ-ё-р(и) кўз о-ли-да-у ул ёр а-ён йўқ,
 ғам хо-ри кўн-гил ич-ра-ю ғам-хор
 то-пил-мас.
 Жон, Эй гул, ме-ни зор эт-ма-ки ҳус-нунг ча-ма-ни-

да, кўз-ни ю-миб оч- гун-ча бу гул- зор то- пил-

мас, Бо-бур се-ни чун ёр де- ди, ё- р(и)-лиғ эт- гил,

Бо-бур се-ни чун ёр де- ди, ё- р(и)-лиғ эт- гил, о-ламда ки-ши-

га йўқ э- са ёр то- пил- мас. Бо-бур се-ни чун

ёр де- ди, ё- р(и)-лиғ эт- гил, о-лам-да ки- ши-

га йўқ э- са ёр то- пил- мас.

Сендек манга бир ёри жавокор топилмас,
Мендек санга бир зори вафодор топилмас.

Бу шаклу шамойил била худ¹ ҳуру парисен,
Ким жинси башар ичра бу миқдор топилмас.

Ағёр кўз олидау ул ёр аён² йўқ,
Ғам хори кўнгил ичра-ю гамхор топилмас.

Эй гул, мени зор этмаки ҳуснуғ чаманида,
Кўзни юмуб очгунча бу гулзор топилмас.

Бобур сени чун ёр деди, ёрлиғ этгил,
Оламда кишига йўқ эса ёр топилмас.

1. Худ - айни,
2. Аён - маълум.

АЙЛАЙ ДЕСАМ

Фурқат ғазали.

Grave

Ох- ким, ҳам-дәрд йўқ, дәрд ош-

кор ай- лай де- сам, ёз- га-

ли шар- хи га- мим- ни гам-

гу- сор ай- лай де- сам. Ваҳ- ша-

тим эл- дин бу- ким, ваҳ- ши- дин

ўл- ғай- ман ма- лул,

ваҳ- ша- тим эл- дин бу-

ким, ваҳ- ши- дин ўл- ғай- ман ма-

лул, ваҳ- ши- лар- дек гар ма- қо-

мим кўх- сор

Қайтариш учун. Тамомлаш учун.

ай- лай де- сам, сам.

Оҳким, ҳамдард йўқ, дард ошкор айлай десам,
 Ёзғали шарҳи ғамимни ғамгусор айлай десам.

Ваҳшатим элдин буким, ваҳшидин ўлғайман малул,¹
 Ваҳшилардек гар мақомим кўҳсор айлай десам.

Ёрсиз тарки диёр айлаб эдим, аҳбоблар,
 Бор диёри ёр йўқ, вэми диёр айлай десам.

Ул париваш зулфининг савдосидан девонаман,
 Турғали бир ерда имкон йўқ, қарор айлай десам.

Ҳар кеча ноламдин элга шунчалар бердим, малол,
 Таркига йўқ ихтиерим, ихтиёр айлай десам.

Дилдаги доғимни Фурқат лоладек ифшо² қилур,
 Қатра-қатра қон ёшим жўши баҳор айлай десам.

1. Малул – хафа, ранжиган.
 2. Ифшо – фож қилмоқ.

КЕЛДИЛАР

Машраб ғазели
 Allegretto

Шаҳ-ди шак-кар-дин ор-ту-ғим, о-ро-ми-жо-
 ним кел-ди-лар, кўн-гил у-йи-ни кўр-га-ли ру-ҳи ра-вс-
 ним кел-ди-лар. Ке-тиб э-ди ақ-лу ҳу-шим, би-либ ту-рар-
 лар хо-ҳи-шим, йўқ-дур а-лар-дек ҳеч ки-шим, ши-рин за-бо-

ним кел-ди-лар. Со-қи мен-га сўнг-гил қа-даҳ, маш-хур э-дим
 мен иш-қи-да, шаҳ-ри ву-жу-дим сай-ри-га ул жо-на-жо-
 ним кел-ди-лар. *ritard.* *a tempo*
ritard. *a tempo* Ёд ай-лар эр-дим го-ҳи-гоҳ кел-гай-му деб
 гул юз-ли мох, бўл-ди ю-зим мо-нан-ди гоҳ ул ди-лис-то-
 ним кел-ди-лар. *mf* До-им ан-га ҳай-рон э-дим, иш-қи-да сер-
 гар-дов э-дим, (Ман) Маш-ра-би гир-ён э-дим-
 ким, ё-ри жо-ним кел-ди-лар. *mf*
rit.
dim

Шаҳди шақкардин ортуғим, оромижоним келдилар,
 Кўнгил уйини кўргали руҳи равоним келдилар.

Кетиб эди ақлу ҳушим, билиб турарлар хоҳишим,
 Йўқдур алардек ҳеч кишим, ширин забоним келдилар.

Соҳи менга сўнгил қадаҳ, машхур эдим мен ишқиди,
 Шаҳри вужудим сайрита ул жонажоним келдилар.

Ёд айлар эрдим гоҳи-гоҳ келгайму деб гул юзли моҳ,
 Бўлди юзим монанди гоҳ ул дилистоним келдилар.

Доим анга ҳайрон эдим, ишқиди сергардон эдим,
 Машраби гирён эдимким, ёри жоним келдилар.

САРВИ ГУЛРЎ КЕЛМАДИ

(Муножот)

Навоий ғазали

М.М. ♩ = 100-104,

Музыкальная партитура на странице 72. Она состоит из девяти музыкальных строк. Первая строка начинается с динамического маркера *mf*. Вторая строка имеет динамический маркер *p* и текст "Ой," под нотами. Третья строка имеет текст "ой," под нотами. Четвертая строка имеет текст "ой, сй," под нотами. Пятая строка имеет текст "ой, во- яй," под нотами. Шестая строка имеет динамический маркер *mf*. Седьмая строка имеет динамический маркер *p* и текст "Ке- ча кел- гум- дур де- бон" под нотами. Восьмая строка имеет текст "ул сар- ви гул-" под нотами. Девятая строка имеет текст "рў кел- ма- ди (е)," под нотами.

Музыкальная партитура на странице 73. Она состоит из двенадцати музыкальных строк. Первая строка имеет текст "қўэ- ла- рим -" под нотами. Вторая строка имеет текст "га ке- ча тонг от-" под нотами. Третья строка имеет текст "гун- ча уй- ку кел- ма- ди" под нотами. Четвертая строка имеет динамический маркер *mf* и текст "(е), ой," под нотами. Пятая строка имеет текст "Ой, ой," под нотами. Шестая строка имеет текст "ой, қур- бо- нинг- ма-най," под нотами. Седьмая строка имеет динамический маркер *mf*. Восьмая строка имеет динамический маркер *p* и текст "Лаҳ- за- лаҳ-" под нотами. Девятая строка имеет текст "за чиқ- ди- му" под нотами. Десятая строка имеет текст "чек- дим йў- ли-" под нотами. Одиннадцатая строка имеет текст "да ин- ти- зор," под нотами. Двенадцатая строка имеет текст "кел- ди жон оғ- зинг- га- ю" под нотами.

ул шү- хи бәд-

хү кел- ма- ди (ей). Ой

Ой

Ул па- ри- ваш

ҳаж- ри- дин- ким

йиғ- ла- дим де-

во- на- бор,

ой, а- до- йиғ- ма- н(ой),

ким-са бер-

му- ким, ан- га

күр- ган- да кул-

гу кел- ма- ди (е).

Ой, күр- бо-

нинг- ма- н(ой).

cresc.

То- ли- би со-

диқ то- пил- мас, йуқ- са ким

қўй- ди қа- дам,

ой, во- ё,

ой, во- ё,

ой,

во- ё,

йўл- га- ким, ав-
 вал қа- дам маъ-
 шу- қа ўт- ру кел-
 ма-ди (я), Оҳ, ё- рай,
 бе- дард ё- рай,
 ўр- гул- син қу-линг,
 Эя На- во- ий,
 бо- да бир- ла
 хур- рам эт кўн-
 лунг у- йин,
 не у- чун- ким,

бо- да кел- ган уй- га қай-
 ғу кел- ма-ди (ё).
 Ой,
 ой,
 ой, ой,
 ой, во- ей.

Кеча келгумдур дебон ул сарви гулрў келмади,
 Қўзларимга кеча тонг отгунча уйқу келмади.

Лаҳза-лаҳза чиқдиму чекдим йўлида интизор,
 Келди жон оғзимга-ю ул шўхи бағжў келмади.

Ул париваш ҳажридинким йиғладим девонавор,
 Кимса бормуким, анга кўрганда кўлгу келмади.

Толиби содиқ топилмас, иқса ким қўйди қадам,
 Йўлғаким, аввал қадам машуқа ўтру келмади.

Эй Навоий, бода бирла хуррам эт кўнглунг уйин,
 Не учунким, бода келган уйга қайғу келмади.

ДИЛОРОМИМҒА АЙТ
(ЧҰЛИ ИРОҚ)

Навоий ғазали
Allegretto

Музыкальная партитура на 10 станах. Ключ: D-бемоль мажор, метр: 2/4. Динамики: *p*, *mf*. Темп: Allegretto.

ой, ой, ой,
Эй на-си-ми,
суб-ҳ(и), аҳ-во-лим ди-ло-ро-мим-га айт,
зул-фи сун-бул,
ю-зи гул, сар-ви гу-лан-до-мим-га айт.
Бу-қи лаъ-ли
ли ҳас-ра-ти-дин

Музыкальная партитура на 10 станах. Динамики: *p*, *mf*, *f*.

қон ю-тар-мен дам-ба-дам,
ой, ой,
е-рай,
баз-ми айш ич-ра ла-бо-лаб
бо-да о-шо-мим-га айт.
Ком тал-ху
бо-да зах-ру ашк ран-гин
бул-ғо-нин,
ой, е-рай,
лаъ-ли ши-рин,
лаф-зи ран-гин

шў-ли худ- ко- мим- га айт.

mf Шо- ми ҳиж- рон

рў- э(и)- го- ринг

тий- ра нев- чун қил- ди деб,

ой,

ой, е- рай,

mf сўр- ма- гил мен- дин бу

сўз- ни, суб- хи йўқ шо-

мим- га айт. *mf*

Эй ка- ро- мат-

гўй, и- шим о - - -

го- зи худ ис-

ён эди, ой,

ой,

во- ёй,

шамъ- и раҳ- мат

пар-га- ви ет-

гай- му ан- жо- мим-га айт.

Ой, ой,

во- ёй.

Йўқ На- во- ий, бе- дил о-

ро- ми ғам ич- ра,

эй ра-фиқ, ой,
ой,
е-рай,
хо-ли-ни
зин-хор-ким, кўр-
сант ди-ло-ро-
мим-га айт,
Эй на-си-ми субҳ,
аҳ-лим ди-ло-
ро-мим-га айт.

Эй насими субҳ, аҳволим дилоромимга айт,
Зулфи сунбул, юзи гул, сарви гуландомимга айт.

Буки лаъли ҳасратидин қон ютармен дам-бадам,
Баъми айш ичра лаболаб бода ошомимга айт.

Ком тахлу бода захру ашк рангин булғонин,
Лаъли шириц, лафзи рангин шўхи худкомимга айт.

Шоми ҳижрон рўзгоринг тийра невчун қилди деб,
Сўрмағил мендин бу сўзни, субҳи йўқ шомимга айт.

Эй кароматгўй, ишим оғози худ исён эди,
Шамъи раҳмат партави етгайму анжомимга айт.

Йўқ Навоий, бедил ороми ғам ичра, эй рафиқ,
Ҳолини зинҳорким, кўрсанг дилоромимга айт.

БИР ПАРИ
(Ажам)

Навсий ғазалы
Moderato

О - - - - - О - - - - -
Бир па-ри пай-кар га-ми
о-шиф-та ҳол эт-миш ме-ни,
эт-га аҳ-во-лим де-мак-ка
гун-гу лол эт-миш ме-ни.
Мен ҳа-во-йи-ни не тонг кўр-
гуз-са-лар бир-бир-га ким,
эт-ма ҳо-шинг фик-ри ан-доқ
ким ҳи-лол эт-миш ме-ни.

p

Эт- ма қо- шинг фик- ри ан-
доқ- ким хи- лол эт- миш ме-ни.

mf

tr
О- ш(и)-кор эт- мас
p
э- дим иш- қинг ва- ле эт-
ган ке- ча, ба- се зор

tr
ай- лаб йи- ғи бе- иъ- ти- дол
эт- миш ме-ни.

f
Ер кү-
ли ич- ра- ким туп- рок би-ла
тенг ұл- му- шам, иш- к(и) ғав-
го- си бу янг- лиғ пой- мол
эт- миш ме- ни.

f
От со- лур- мен сқ и- ла
О,
ёр, ёр,

от со-лур-

мен ох и-ла о-лам-га мен-

ким, зуҳ-д(и)-ким,

О зо-хи-ди

аф-сур-да а-е не ха-ёл

эт-миш ме-ни, Даш-т(и) ваҳ-ши-

да а-нис ўл-сам На-вс-

ий-дек не тонг, ул па-ри сав-

до-си чун маж-нун ми-сол эт-

миш ме-ни, О - -

О - -

О - -

О - -

О - -

Ул па-ри

сав-до-си чун маж-нун ми-сол

эт-миш ме-ни.

р

Бир пари пейкар гами ошифта ҳол этмиш мени,
Элга аҳволим демаққа гунгу лол этмиш мени.

Мен ҳавойини не тонг кўргузсалар бир-бирга ким,
Эгма қошинг фикри аядоқким ҳилол этмиш мени.

Ошқор этмас эдим ишқинг вале этган кеча,
Басе зор айлаб йиғи беътидол этмиш мени.

Ёр кўйи ичраким тупроқ била тенг ўлмушам,
Ишқ гавғоси бу янглиғ поймол этмиш мени.

От солурмен оҳ ида оламга менким, зуҳким,²
Зоҳиди афсурда аё не хаёл этмиш мени.

Дашт ваҳшида анис ўлсам Навойидек не тонг,
Ул пари савдоси чун мажнун мисол этмиш мени.

1. Басе - жуда.

2. Зуҳким - дунёдан воз кечиб, тоат-ибодатга берилиш.

3. Зоҳиди афсурда аё - тарки дунё, сўлгинлик.

ИЗОХЛАР
ЛИРИК ТАРОНАЛАР

I китоб

1. ҲИНАСИН.

Қўшиқ 1960 йилда яратилган. Шу йил хонанда Н.Қўлабдуллаев ижросида магнит лентасига ёздирилган. Кейинчалик Ўзбекистон халқ артистлари Ж.Нисомхўжаев, Э.Йўлдошев, Тожикистон халқ артисти Ш.Муллажонова, Ўзбекистон халқ ҳофиси О.Имомхўжаев ва Ўз ССРда хизмат кўрсатган артист К.Мўминовлар ва бошқа таниқли ҳофизлар ҳам ўз репертуарларига киритганлар, магнит лентасига ва пластинкаларга ёздирганлар, кинофильмларда ижро этганлар.

2. СИРДАРЁНИНГ СУЛУВИ.

Қўшиқ 1970 йилда яратилган. Шу йил хонандалар О.Ҳакимов ва А.Нурмуродовлар ижросида магнит лентасига ёздирилган. Халқ чолғу ансамбли жўр бўлган.

3. СЎЛИМ.

Қўшиқ 1932 йилнинг охирида яратилган. 1933 йилги қўшиқ конкурсига ғолиб топилган. Уни биринчи бор хонанда Қобилқори Сиддиқов ижро этган ва шу йили чолғу ансамбли жўрлигида пластинкага ёздирилган. Уни Ўзбекистон халқ ҳофиси Шоқосим Шожалилов ўша ўттинчи йиллардаёқ ўз репертуарига киритиб, кўп йиллар меҳр билан ижро этган. Олтмишинчи йиллар ниҳоясида Ўзбекистон халқ артисти О.Алимаҳсумов ҳам ўз репертуарига киритди. Танбур жўрлигида магнит лентасига ёздирди. Охириги йилларда Ўзбекистон халқ артисти К.Раҳимов репертуаридан ҳам ўрин олди.

4. ЗЕБОГА ХОС.

Ашула 1979 йилда яратилган. Шу йил ака-ука Исроилжон ва Исмоилжон Ваҳобовлар ижросида магнит лентасига ёздирилган. Халқ чолғу ансамбли жўр бўлган.

5. ОЛ ГУЛИМНИ, ОЛ.

Қўшиқ 1962 йилда яратилган. Ўша йили хонандалардан Ф.Умаров ва Т.Қодировлар ўз репертуарларига киритганлар. 1964 йили И.Садриев икки дутор (Ўзбекистон халқ артисти О.Қосимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист М.Юнусов) ва танбур (автор) жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

6. АЗГАНУШ

(АРМАН ҚИЗИГА)

Қўшиқ 1970 йилда яратилган. Шу йил хонандалар О.Ҳакимов ва А.Нурмуродовлар халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирганлар.

7. ГУЛ ТЕРАМАН САРАЛАБ.

Қўшиқ куйи 1943 йилда яратилган. Бастакорнинг "Қолхў қизи" шеъри билан Тожикистон халқ артисти Рена Ғолибова ижро этган. 1970 йилда шоир П.Мўмин унга янги шеър ёзди. Ўша йили Ўзбекистон халқ артисти М.Шамаева халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирди.

8. СОҒИНДИМ, ЭЙ ГУЛ.

Қўшиқ 1975 йилда яратилган. Шу йили хонандалар Абдуваҳоб ва Ғуломжон Эргашевлар ижросида магнит лентасига ёзиб олинган. Халқ чолғу ансамбли жўр бўлган.

9. ИНДАМАДИ.

Ашулани автор 1942 йили ўз шеъри асосида яратган. Уни бастакорнинг ўгли Комилжон Имомов ўша йиллар радио орқали ижро қилган. Асар 1959 йили қайтадан яратилди. Унга шоир П.Мўмин мазмун ва ғоя жиҳатидан янги шеър ёзди. Шу йили бастакор таҳрирдан ўтган куй янги шеър билан магнит лентасига ёздирилди. Уни хонанда Н.Қўлабдуллаев дутор (ижрочининг ўзи) ва танбур (автор) жўрлигида магнит лентаси ва пластинкага ёздирди. Ашула олтишинчи йилларда жуда кенг тарқалди. 1968 йили хонанда А.Эргашев икки дутор (О.Қосимов, М.Юнусов) ва танбур (автор) жўрлигида ашуланинг янги варианты магнит лентасига ёздирган.

10. ЁР АРМУҒОНИ.

Қўшиқ 1943 йилда яратилган. Шу йил Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист М.Аъзамова ўз репертуарига киритган. Радио орқали ижро этилган. Пластинкага дутор жўрлигида ёздирилган. 1955 йили шоир шеърининг янги вариантини яратди. Ушбу вариантда қўриқ ер очувчи қиз армия сафидаги йигитини интизорлик билан кутди. Қўшиқ "Кел, кутай" номи билан М.Аъзамова ижросида магнит лентасига ёздирилган. Тўпламга биз биринчи - урушга кетган йигитга бағишланган вариантини киритдик.

11. ҚЎЛДА РАЪНОСИ БИЛАН.

Қўшиқ 1962 йилда яратилган. Шу йили халқ чолғу ансамбли жўрлигида хонанда Н.Қўлабдуллаев магнит лентасига ёздирган.

12. ВАСЛИ ЁР.

Қўшиқ 1974 йилда яратилган. Шу йили хонандалар Абдуваҳоб ва Ғуломжон Эргашевлар халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирганлар.

13. СУЛУВ ЧЕЧАКЛАР.

Қўшиқ 1968 йилда яратилган. Шу йили хонанда А.Эргашев рубоб ва най жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

14. ГУЛДИЙДОР

Қўшиқ 1969 йилда яратилган. Шу йили Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист С.Аминов халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

15. РОЗИМАН.

Қўшиқ 1965 йилда яратилган. Шу йили хонанда Н.Қўлабдуллаев халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирган. Қўшиқнинг куйини дутор ижроси билан пластинкага ҳам ёздирилган.

16. МЕН КЕЛГУМ.

Қўшиқ 1978 йилда яратилган. Шу йили хонанда Т.Муллажонов ансамбль жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

17. БИР КУЛИБ ҚЎЙСАНГ.

Қўшиқ 1979 йилда яратилган. Шу йили Исроилжон ва Исмоилжон Ваҳобовлар халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирганлар.

18. СЕВГИ ДЕСАМ.

Қўшиқ 1976 йилда яратилган. Шу йили хонанда А.Эргашев халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

19. АНОР БАҲОНА.

Қўшиқ 1963 йилда яратилган. Уни шу йили Ўзбекистон халқ артисти Т.Назарова фортепиано жўрлигида, 1970 йили халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

20. ЖОН БЎЛИБДИ, ЖОНОН БЎЛИБДИ.

Қўшиқ 1963 йилда яратилган. Шу йили Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Н.Ёқубов халқ чолғу ансамбли жўрлигида, хонанда Н.Қўлабдуллаев дутор жўрлигида магнит лентасига ёздирганлар.

21. ТИЛИНГДАН.

Қўшиқ 1970 йилда яратилган. Шу йили хонанда А.Эргашев халқ чолғу ансамбли жўрлигида магнит лентасига ёздирган.

22. СЕНГА.

Қўшиқ 1962 йилда яратилган. Илк бор эълон қилинмоқда.

23. КИМ ДЕСУН.

Ашула 1935 йил яратилган. Ўзбекистон халқ ҳофиси А.Хайдаров кўп йиллар ижро этган.

24. УЛ ҚАРО КЎЗ (ҚОЛДИМУ).
Ашуларнинг куйи бир. У 1939 йилда яратилган. "Ул қаро кўз" ўша йилиёқ Ўзбекистон халқ ҳофизлари А.Ҳайдаров, Ш.Шожалиловлар репертуарига кирган. Кейинчалик бу ашула Ўзбекистон халқ ҳофизлари ака-ука Сўфихоновлар, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар Ғ.Ҳожиқулов, Ҳ.Лутфуллаев ва хонанда М.Каримов ва бошқалар репертуаридан жой олган. Радио магнит лентасига ёздирилган.
"Қолдиму" варианты эса, 1941 йили Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Қ.Мўминов репертуарига кирган. Эллигинчи йил бошларида оркестрлаштирилган вариантда магнит лентаси ва пластинкага ёздирилган. Кейинчалик Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист С.Аминов, хонандалар И.Малахов, Т.Муллажонов ва бошқалар репертуаридан ўрин олди. Мазкур тўпلامда ҳар иккала текст берилди.
25. ЗОРИ КЎНГИЛ.
Ашула куйи 1956 йилда яратилган. Илк бор эълон қилинмоқда.
26. ҚОШИ ҚАРОСИНИ КЎРИНГ.
Ашула 1959 йилда яратилган.
27. ТЎЙ ТАРОНАСИ.
Қўшиқ 1966 йилда ижод этилган. Шу йили хонанда Н.Қулабдуллаев ижросида халқ чолғу асбоблари ансамбли жўрлигида радио магнит лентасига ёздирилган.
28. ТОПИЛМАС.
Ашула 1959 йилда яратилган. Шу йили хонанда Н.Қулабдуллаев дутор жўрлигида магнит лентасига ёздирган.
29. АЙЛАЙ ДЕСАМ.
Ашула 1959 йилда яратилган. Шу йили ака-ука Сўфихоновлар халқ чолғу ансамбли жўрлигида, Н.Қулабдуллаев дутор жўрлигида магнит лентасига ёздирганлар. Кейинчалик ашула ҳофизлардан Р.Мамадалиев ва О.Ҳотамовлар репертуаридан ҳам ўрин олган.
30. КЕЛДИЛАР.
Ашула 1961 йилда яратилган. Шу йили Ўзбекистон халқ артисти Ф.Борухова репертуаридан ўрин олган.
31. САРВИ ГУЛРЎ КЕЛМАДИ (МУНОЖОТ).
Ашулани бастакор халқ куйи асосида 1938 йили яратган. Биринчи ижрочиси Ўзбекистон халқ ҳофизлари А.Ҳайдаров. 40-йиллар ўрталарида уни Ўзбекистон халқ артисти Б.Довидова ва Тожикистон халқ артисти Б.Исҳоқовалар ижро этган. Ҳозирда деярли барча хонандалар репертуаридан ўрин олган.
32. ДИЛОРОМИМҒА АЙТ (ЧЎЛИ ИРОҚ).
Ашулани бастакор халқ куйи асосида 1940 йилда яратган. Биринчи ижрочиси Ўзбекистон халқ ҳофизлари А.Ҳайдаров. Қирқинчи йил ўрталарида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист М.Аъзамова, эллигинчи йил охирида ака-ука Сўфихоновлар ва О.Алимахсумов репертуаридан ўрин олди. Магнит лентасига ёздирилди. Ҳозир халқ орасида жуда кенг тарқалган.
33. БИР ПАРИ (АЖАМ).
Ашулани бастакор халқ куйи асосида 1940-1979 йиллар давомида яратган. 1979 йили ашулачилар ансамбли ижросида магнит лентасига ёздирилди. Бастакор 1980 йилда ашулага яна ўзгартириш киритди. Тўпلامга ана шу охириги вариантини киритдик.

МУНДАРИЖА

БАСТАКОРНИНГ МУРОДИ	5
ЎЙНАСИН, Миртемир шеъри.	13
СИРДАРЕНИНГ СУЛУВИ. Т.Сулаймон шеъри.	15
СЎЛИМ, Ғ.Соатий ғазали	18
ЗЕБОВА ХОС. Ҳамза ғазали	20
ОЛ ГУЛИМНИ, ОЛ. П.Мўмин шеъри.	22
АЗГАНУШ, Э.Воҳидов шеъри.	24
ГУЛ ТЕРАМАН САРАЛАБ, П.Мўмин шеъри.	27
СОҒИНДИМ, ЭЙ ГУЛ. Чархий шеъри.	28
ИНДАМАДИ, П.Мўмин ғазали	31
ЁР АРМУҒОНИ, Ҳ.Ғулом шеъри.	33
ҚЎЛДА РАБНОСИ БИЛАН, П.Мўмин ғазали	35
ВАСЛИ ЁР. Ғайратий ғазали	37
СУЛУВ ЧЕЧАКЛАР, Миртемир шеъри.	38
ГУЛДИЙДОР, Ҳ.Муҳаммад шеъри.	40
РОЗИМАН, П.Мўмин шеъри.	41
МЕН КЕЛГУМ, Миртемир шеъри.	43
БИР КУЛИБ ҚЎЙСАНГ, Э.Воҳидов шеъри.	45
СЕВГИ ДЕСАМ, Ҳ.Олимжон шеъри.	48
АНОР БАҲОНА, П.Мўмин шеъри.	50
ЖОН БЎЛИБДИ, ЖОНОН БЎЛИБДИ, П.Мўмин шеъри.	52
ТИЛИНГДАН, П.Мўмин ғазали	54
СЕНГА, Ж.Асомиддинов шеъри.	56
КИМ ДЕСУН? Муҳимий шеъри.	58
УЛ ҚАРО КЎЗ, Фурқат ғазали	60
ЗОРИ КЎНГУЛ, Навоий ғазали.	61
ҚОШИ ҚАРОСИНИ КЎРИНГ, Машраб ғазали	63
ТЎЙ ТАРОНАСИ, П.Мўмин шеъри	65
ТОПИЛМАС, Бобур ғазали.	67
АЙЛАЙ ДЕСАМ, Фурқат ғазали.	69
КЕЛДИЛАР, Машраб ғазали	70
САРВИ ГУЛРЎ КЕЛМАДИ, (Муножат) Навоий ғазали	72
ДИЛОРОМИМҒА АЙТ, (Чули ироқ) Навоий ғазали.	78
БИР ПАРИ, (Ажам) Навоий ғазали.	83

24. УЛ ҚАРС
Ашулалар
тон халқ
ашула Ўз
ган артис
ридан жоғ
"Қо
Қ.Мўминс
да магнит
ган артис
ўрин олди
25. ЗОРИ КЎ
Ашула ку
26. ҚОШИ ҚА
Ашула 19
27. ТЎЙ ТАРС
Қўшиқ 19
чолғу асб
28. ТОПИЛМА
Ашула 19
нит лент
29. АЙЛАЙ Д
Ашула 19
лигида, Н
ла ҳофие
30. КЕЛДИЛА
Ашула 19
ридан ўри
31. САРВИ Г
Ашулани б
тон халқ
видова ва
хонандалар
32. ДИЛОРОМ
Ашулани б
тон халқ
артист М.
мов репер
кенг тарқ
33. БИР ПАР
Ашулани б
йили ашул
да ашулағ

На узбекском языке.

ИМАМДЖАН ИКРАМОВ

НЕ ПРИШЛА ЕШЕ МОЯ ЛЮБИМАЯ

СБОРНИК ЛИРИЧЕСКИХ ПЕСЕН

Книга I

Книга издана по оригиналу-макету

Тақризчилар: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Дони ЗОКИРОВ,**

Хабибулло РАҲИМОВ

Музика редактори Г.РОЗИЕВА

Адабий редактор М.ЖАЛИЛОВ

Бадий безатувчи П.ФЕДОРОВ

Бадий редактор Ю.ГАБЗАЛИЛОВ

Техник редактор Т.СМИРНОВА

Корректор Ш.СОБИРОВА

Нотографик М.АЗИЗОВА

Н/К

Босишга рухсат этилди 30.12.85, Р - 04125, Формати 60X90 1/16,
Офсет қоғози, Офсет босма, Шартли босма л. 5,75, Шартли кр. - оттиск
6,5, Нашр.л. 6,0, Тиражи 1000, Заказ № 748, Баҳоси 80 т.
Ғафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 700129, Тошкент,
Навоий кўчаси, 30.

Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича ЎзССР Давлат
комитетининг Тошкент "Матбуот" полиграфия ишлаб чиқариш бирлашма-
сининг Офсет фабрикаси, Тошкент, Усмон Юсупов кўчаси, 86.

80 т.

